

Praktični vodnik urada EASO: Pogoji za mednarodno zaščito

Zbir praktičnih vodnikov urada EASO

2018

Niti Evropski azilni podporni urad niti osebe, ki delujejo v njegovem imenu, niso odgovorne za uporabo podatkov iz te publikacije.

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2018

© Evropski azilni podporni urad, 2018

Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira.

Za vsako uporabo ali reprodukcijo fotografij ali drugega gradiva, ki ni zaščiteno z avtorskimi pravicami Evropskega azilnega podpornega urada, je treba pridobiti dovoljenje neposredno od imetnikov pravic.

Print ISBN 978-92-9476-121-7 doi:10.2847/457239 BZ-02-18-902-SL-C
PDF ISBN 978-92-9476-127-9 doi:10.2847/65339 BZ-02-18-902-SL-N

Praktični vodnik urada EASO: Pogoji za mednarodno zaščito

*Zbir praktičnih vodnikov
urada EASO*

Kazalo

Kratice	5
Uvod v praktični vodnik urada EASO: Pogoji za mednarodno zaščito	5
KONTROLNI SEZNAMI	7
SMERNICE	10
Splošna načela	11
Pravni okvir: Ženevska konvencija in direktiva o pogojih	11
Individualne okoliščine	12
Postopek odločanja	12
„Zunaj izvirne države“: osebno in ozemeljsko področje uporabe	13
Državljan tretje države	13
Oseba brez državljanstva	13
Pomen določanja izvirne države	14
Zunaj izvirne države	15
Status begunca: utemeljen strah pred preganjanjem	16
Preganjanje	16
1. Ali je dejanje dovolj huda kršitev človekovih pravic in je v eni od naslednjih oblik?	17
2. Ali je dejanje kršitev brezpogojne človekove pravice ali dovolj huda kršitev druge temeljne človekove pravice?	19
3. Ali velja ravnanje za akumulacijo različnih ukrepov, katerih posledice bi prosilca prizadele na podoben način?	20
Utemeljen strah	20
Status begunca: razlogi za preganjanje	22
Rasa	22
Vera	22
Narodnost	23
Pripadnost določeni družbeni skupini	23
Skupna lastnost	23
Dojemanje drugačne identitete	24
Politično prepričanje	25
Povezava (zaradi)	25
Subsidiarna zaščita	27
Utemeljeno tveganje	27
Resna škoda	27
Smrtna kazen ali usmrtitev	27
Mučenje ali nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje	28
Mučenje	28
Nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje	29
Resna in individualna grožnja za življenje ali osebnost civilista zaradi samovoljnega nasilja v situacijah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada	30
Mednarodni ali notranji oboroženi spopad	30
Civilist	31
Samovoljno nasilje	31
Resna in individualna grožnja	32
Življenje ali telesna celovitost	32
Vzročna zveza	33

Potreba po mednarodni zaščiti, ki se pojavi na kraju samem („ <i>sur place</i> “)	34
Subjekti preganjanja ali resne škode	35
Zaščita v izvorni državi	36
Subjekti zaščite	36
Kakovost zaščite	38
Učinkovitost	38
Trajna narava	38
Dostopnost	38
Notranja zaščita	39
Varnost v delu izvorne države	39
Dostop do dela izvorne države	40
Razumnost, da se prosilec nastani v delu izvorne države	40
Nepripravljenost izkoristiti zaščito v izvorni državi	41
DIAGRAMI	42
BIBLIOGRAFIJA	50
Koristne povezave	51
Drugi viri	51
Pravna sklicevanja in zadevna sodna praksa	51
Splošna načela	51
Osebno in teritorialno področje uporabe	52
Status begunca: utemeljen strah pred preganjanjem	52
Razlogi za preganjanje: rasa	53
Razlogi za preganjanje: vera	54
Razlogi za preganjanje: narodnost	54
Razlogi za preganjanje: pripadnost določeni družbeni skupini	54
Razlogi za preganjanje: politično prepričanje	55
Povezava (zaradi)	55
Subsidiarna zaščita: utemeljeno tveganje resne škode	55
Subsidiarna zaščita: smrtna kazen ali usmrtitev	56
Subsidiarna zaščita: mučenje ali nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje	56
Subsidiarna zaščita: resna in individualna grožnja za življenje ali osebnost civilista zaradi samovoljnega nasilja v situacijah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada	57
Potreba po mednarodni zaščiti, ki se pojavi na kraju samem („ <i>sur place</i> “)	57
Subjekti preganjanja ali resne škode	57
Subjekti zaščite in kakovost zaščite	58
Notranja zaščita	58

Kratice

- ✓ **APD** – Direktiva 2013/32/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o skupnih postopkih za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite
- ✓ **SEU** – Sodišče Evropske unije
- ✓ **EKČP** – Evropska konvencija o človekovih pravicah
- ✓ **ESČP** – Evropsko sodišče za človekove pravice
- ✓ **ŽK** – Ženevska konvencija iz leta 1951 in Protokol o statusu beguncev iz leta 1967
- ✓ **ICJ** – Meddržavno sodišče
- ✓ **Direktiva o pogojih** – Direktiva 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite

Uvod v praktični vodnik urada EASO: Pogoji za mednarodno zaščito

Zakaj je ta praktični vodnik nastal? Praktični vodnik urada EASO: Pogoji za mednarodno zaščito naj bi uradne osebe, ki vodijo postopke v Evropski uniji in zunaj nje, kot praktično orodje spremljal pri vsakodnevnem delu.

Namen praktičnega vodnika je pomagati pri obravnavanju posamezne prošnje za mednarodno zaščito individualno, objektivno in nepristransko, ter z izvajanjem enakih pravnih meril in skupnih standardov pri določanju, kdo je upravičen do mednarodne zaščite.

Izhodišče tega vodnika so pravne določbe Ženevske konvencije iz leta 1951 in direktive o pogojih (Direktiva 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite). Vodnik gre korak dlje in prenese te pravne zahteve v priročnik za strokovne delavce.

Kakšno je področje uporabe tega praktičnega vodnika? Priročnik se osredotoča na to, kdo je upravičen do mednarodne zaščite, pri čemer upošteva status begunca in subsidiarno zaščito. Izraz „pogoji“ se prednostno uporablja zaradi zagotavljanja skladnosti s terminologijo, ki se uporablja v direktivi o pogojih. Razume se kot enakovreden izrazom, kot sta „upravičenost“ in „vključenost“, ki se uporabljata v drugih ustreznih izdelkih urada EASO.

Vodnik je bil razvit v okviru potekajočih pogajanj o predlagani uredbi o pogojih. Vendar njegova vsebina temelji in se nanaša na določbe sedanje direktive o pogojih. Uporabnik ga mora vedno brati v povezavi z zadevnimi določbami in biti seznanjen z ustreznim veljavnim pravnim instrumentom.

Vodnik upošteva pravne zahteve glede pogojev za mednarodno zaščito in ne obravnava vprašanj analize in ocene dejstev. Glede teh vprašanj si uporabnik lahko pogleda [Praktični vodnik urada EASO: Osební razgovor](#) in še zlasti [Praktični vodnik urada EASO: Presoja dokazov](#).

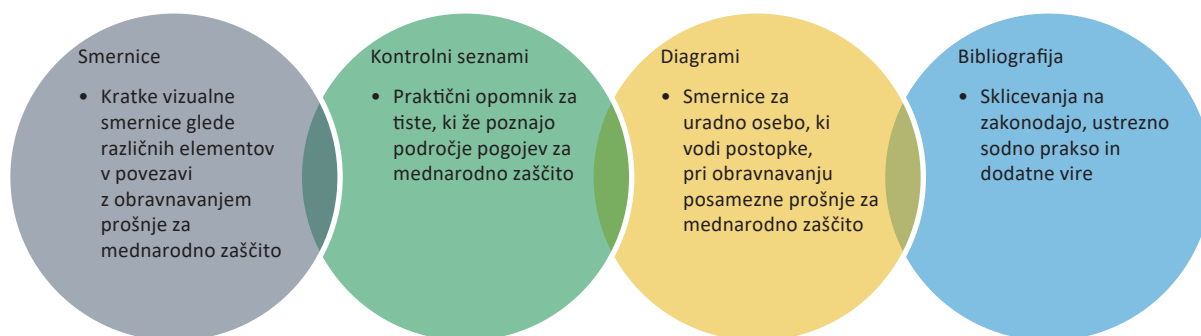
Tudi vprašanje izključenosti oseb, za katere se ugotovi, da niso upravičene do mednarodne zaščite, ne spada v področje uporabe tega praktičnega vodnika. Smernice v zvezi s tem vprašanjem pokriva [Praktični vodnik urada EASO: Izključitev](#). Poleg tega ta vodnik ne pokriva podrobno izključitve in zaščite statusa begunca iz člena 1D Ženevske konvencije in člena 12(1) direktive o pogojih.

Kdo naj uporablja ta praktični vodnik? Vodnik je predvsem namenjen uradnim osebam, ki vodijo postopke in osebne intervjuje, ter uradnim osebam, ki odločajo v sklopu pristojnega nacionalnega organa za odločanje. Poleg

tega je lahko uporabno orodje za oblikovalce politik, uradne osebe za nadzor kakovosti in pravne svetovalce ter za vse, ki jih zanimajo pogoji za mednarodno zaščito v okviru EU.

Namen tega praktičnega vodnika je zadostiti potrebam uradnih oseb, ki vodijo postopke, z različno stopnjo izkušenosti: od novih uradnih oseb, ki vodijo postopke, do tistih z dolgoletnimi izkušnjami. Posamezne dele in vsebino lahko uradne osebe uporabljajo različno, odvisno od njihovih potreb.

Kako se ta praktični vodnik uporablja? Praktični vodnik je razdeljen na štiri dele, ki se lahko uporabljajo samostojno ali povezani med seboj.

Poleg zagotavljanja strukturnega vodenja se lahko ta praktični vodnik uporablja kot orodje za samooceno in kot orodje za kakovostni nadzor in/ali usposabljanje.

Kako je ta praktični vodnik nastal? Vodnik so ustvarili strokovnjaki iz držav EU+ z dragocenim prispevkom Evropske komisije in Visokega komisariata Združenih narodov za begunce (UNHCR). Njegovo oblikovanje je omogočil in usklajeval urad EASO. Pred dokončanjem so se o njem posvetovali z vsemi državami EU+.

Kako se ta praktični vodnik navezuje na nacionalno zakonodajo in prakso? To je mehko orodje za usklajevanje, ki upošteva skupne standarde ter pušča prostor za nacionalne razlike v zakonodaji, smernicah in praksi.

Vsak nacionalni organ lahko v temu namenjeni prostor vključi ustrezne dele zakonodaje in smernice, da svojim uradnim osebam, ki vodijo postopke, na enem mestu zagotovi smernice glede pogojev za mednarodno zaščito.

Kako se ta praktični vodnik navezuje na druga podporna orodja urada EASO? Naloga urada EASO je pomagati državam članicam, med drugim s skupnim usposabljanjem, skupno kakovostjo in skupnimi informacijami o izvornih državah. Tako kot vsa druga podporna orodja urada EASO tudi „Praktični vodnik urada EASO: Pogoji za mednarodno zaščito“ temelji na standardih skupnega evropskega azilnega sistema (CEAS). Je del istega okvira in dopolnjuje vsa druga orodja urada EASO, ki so na voljo. Glavna skrb je bila namenjena njegovi usklajenosti z navedenimi orodji, zlasti s tesno povezanima moduloma načrta usposabljanja urada EASO o „vključitvi“ in „napredni vključitvi“. Publikacija [Pogoji za mednarodno zaščito \(Direktiva 2011/95/EU\) – pravna analiza \(pripravila zveza IARLJ-Europe v skladu s pogodbo z uradom EASO\)](#) je bila prav tako dragocen vir pri oblikovanju tega orodja.

Ta praktični vodnik je oblikovan v skladu s postopkom matrice kakovosti urada EASO in se uporablja skupaj z drugimi razpoložljivimi praktičnimi orodji: <https://www.easo.europa.eu/practical-tools>.

KONTROLNI SEZNAMI

- ▶ *Praktični opomnik za tiste, ki že poznate temo pogojev za mednarodno zaščito.*
- ▶ *Uporabljajte hiperpovezave za dodatne smernice o določeni temi.*

Splošna načela

- Uporabljajte pravne določbe pri sprejetih bistvenih dejstvih in rezultatih ocen tveganja.
- Upošteвайте, da je treba vedno najprej proučiti pogoje za status begunca.
- Upošteвайте, da se lahko potrebe po zaščiti pojavijo na kraju samem („sur place“).
- Vsak primer obravnavajte individualno, objektivno in nepristransko.

„Zunaj izvirne države“: osebno in ozemeljsko področje uporabe

- Določite državo, katere državljan je prosilec, ali državo prejšnjega običajnega prebivališča prosilca.

Status begunca: utemeljen strah pred preganjanjem

Preganjanje

Ocenite, ali bi določeno ravnanje veljalo za preganjanje, upoštevajoč naslednje:

- Ali je dejanje dovolj huda kršitev človekovih pravic in je v eni od oblik, navedenih med drugim v členu 9(2) direktive o pogojih?
- Ali je dejanje kršitev brezpogojne človekove pravice ali dovolj huda kršitev druge temeljne človekove pravice?
- Ali velja ravnanje za akumulacijo različnih ukrepov, katerih posledice bi prosilca prizadele na podoben način?

Utemeljen strah

- Ocenite, ali ima prosilec utemeljen strah.
 - Upošteвайте vsa bistvena dejstva, ki so bila sprejeta, in ugotovite, ali je bilo prisotno preteklo preganjanje ali grožnje preganjanja.
 - Če je v skladu z nacionalno prakso, upoštevajte, ali je bilo preteklo preganjanje takšnega okrutnega značaja, da škoda, čeprav se ne bo ponovila, velja za trajno.
 - Analizirajte, ali je izpolnjen prag „utemeljenega (strahu)“ (razumna stopnja verjetnosti).

Status begunca: razlogi za preganjanje

Proučite, ali je preganjanje, ki se ga boji prosilec, povezano z enim od naslednjih (dejanskih ali očitanih) razlogov:

☐ rasa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ barva ▪ poreklo ▪ pripadnost določeni etnični skupini
☐ vera	<ul style="list-style-type: none"> ▪ teistična, neteistična in ateistična prepričanja ▪ sodelovanje ali nesodelovanje pri zasebnih ali javnih formalnih verskih obredih posamezno ali v skupnosti drugih oseb ▪ sodelovanje ali nesodelovanje pri drugih verskih dejanjih ali izražanju prepričanja ▪ sodelovanje ali nesodelovanje pri oblikah osebnega ali skupinskega vedenja, ki temelji na kakršnem koli verskem prepričanju ali izhaja iz njega
☐ narodnost	<ul style="list-style-type: none"> ▪ državljanstvo ali odsotnost le-tega ▪ kulturna identiteta ▪ etnična identiteta ▪ jezikovna identiteta ▪ skupno geografsko ali politično poreklo ▪ odnos do prebivalcev druge države
☐ pripadnost določeni družbeni skupini	<ul style="list-style-type: none"> ▪ delijo ali dajejo vtis, da delijo skupne značilnosti in ▪ imajo ali dajejo vtis, da imajo prepoznavno identiteto

Status begunca: razlogi za preganjanje

☐ politično prepričanje	☐ ima mnenje, stališče ali prepričanje o zadevi, povezani s potencialnimi subjekti preganjanja in z njihovo politiko ali metodami, ne glede na to, ali je prosilec v skladu s tem mnenjem, stališčem ali prepričanjem tudi ravnal
- Potrdite, da obstaja povezava med (dejanskimi ali pripisanimi) značilnostmi in strahom pred preganjanjem.

Subsidiarna zaščita

Utemeljeno tveganje

- Upoštevajte vsa bistvena dejstva, ki so bila sprejeta, in ugotovite, ali je bila prisotna pretekla resna škoda ali grožnje škode.
- Če je v skladu z nacionalno prakso, upoštevajte, ali je bila pretekla resna škoda takšnega okrutnega značaja, da škoda, čeprav se ne bo ponovila, velja za trajno.
- Analizirajte, ali je izpolnjen prag „utemeljenega tveganja“ (razumna stopnja verjetnosti).

Resna škoda

Ocenite, ali obstaja utemeljeno tveganje naslednjega:

- smrtna kazen ali usmrnitev;
- mučenje ali nehumano ali poniževalno ravnanje ali kazen prosilca v izvorni državi;
- resna in individualna grožnja za življenje ali osebnost civilista zaradi samovoljnega nasilja v situacijah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada.

Subjekti preganjanja ali resne škode

- Določite subjekte preganjanja ali resne škode.

Zaščita v izvorni državi

Subjekti zaščite

- Razmislite, kdo bi lahko bil možen subjekt zaščite:
- država;
 - stranke ali organizacije, vključno z mednarodnimi organizacijami, ki nadzorujejo državo ali bistveni del ozemlja države.

Ugotovite, ali je subjekt:

- zmožen** zagotoviti zaščito, ki je:
 - učinkovita,
 - trajna,
 - dostopna;
- pripravljen** zagotoviti takšno zaščito prosilcu.

Notranja zaščita

- Ugotovite, ali obstaja določen del izvorne države, kjer prosilec nima utemeljenega strahu pred preganjanjem in ni utemeljenega tveganja, da bi utrpel resno škodo, ali ima tam dostop do zaščite pred preganjanjem in resno škodo.
- Analizirajte, ali je ta del države:
 - varen,
 - dostopen,
 - je razumno pričakovati, da bi se prosilec tam nastanil.

SMERNICE

- ▶ *Kratke vizualne smernice glede različnih elementov obravnave prošnje za mednarodno zaščito.*
- ▶ *Uporabite mesta, kamor je mogoče vnesti besedilo, da dodate sklice na nacionalno zakonodajo, smernice in prakso.*

Splošna načela [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Pravni okvir: Ženevska konvencija in direktiva o pogojih

Poudariti je treba, da se mednarodna zaščita upošteva le tam, kjer izvorna država ne zagotavlja zaščite, kar pomeni, da je substitut za nacionalno zaščito.

Ženevska konvencija iz leta 1951, ki ureja status beguncev, in njen protokol iz leta 1967 sta glavna mednarodna pravna instrumenta na področju mednarodne zaščite, zlasti glede statusa begunca in načela nevrčanja. Posledično, in s sprejetjem direktive o pogojih, je bila v EU uvedena nova oblika zaščite, to je subsidiarna zaščita. Direktiva o pogojih določa pravna merila za izpolnjevanje pogojev za subsidiarno zaščito in nadalje oblikuje merila za status begunca. Ob upoštevanju slednjega mora izvajanje določb iz direktive o pogojih temeljiti na celoviti in skupni uporabi Ženevske konvencije.

Status begunca in subsidiarna zaščita v skladu z direktivo o pogojih:

„begunec“ pomeni

državljan tretje države ali osebo brez državljanstva, ki je zaradi utemeljenega strahu pred pregananjem zaradi rase, vere, narodnosti, političnega prepričanja ali pripadnosti določeni družbeni skupini zunaj države, katere državljan je, ali države prejšnjega običajnega prebivališča in ne more ali zaradi takšnega strahu noče izkoristiti zaščite te države ali, če je zunaj države prejšnjega običajnega prebivališča zaradi enakih razlogov, se tja ne more ali noče vrniti in za katerega se člen 12 (izključitev) ne uporablja.

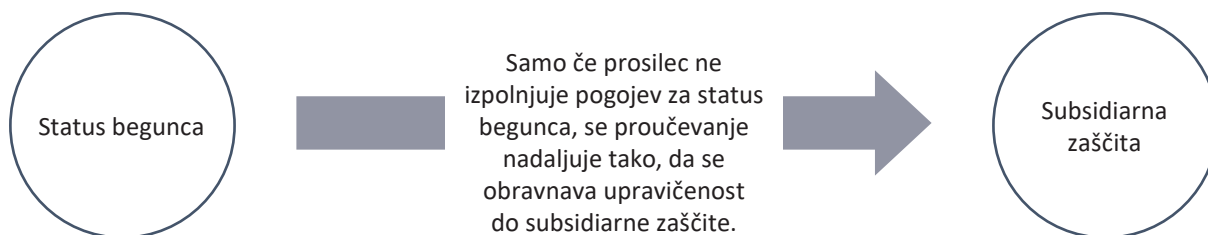
- Člen 2(d) direktive o pogojih

„oseba, upravičena do subsidiarne zaščite“ pomeni

državljan tretje države ali osebo brez državljanstva, ki ne izpolnjuje pogojev za status begunca, vendar je bilo v zvezi z njim/ njo izkazano, da obstajajo utemeljeni razlogi za prepričanje, da bi se zadevna oseba, če bi se vrnila v izvorno državo, ali v primeru osebe brez državljanstva v državo prejšnjega običajnega prebivališča, soočila z utemeljenim tveganjem, da utrpri resno škodo, kot je opredeljena v členu 15 (smrtna kazen ali usmrnitev; mučenje, nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kazen; resna in individualna grožnja življenju ali telesni celovitosti civilista zaradi samovoljnega nasilja v situacijah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada), in za katero se člen 17(1) in (2) (izključitev) ne uporablja in ki ne more ali zaradi takega tveganja noče izkoristiti zaščite te države.

- Člen 2(f) direktive o pogojih

Vedno je treba najprej proučiti pogoje za status begunca. [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Individualne okoliščine [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Direktiva o pogojih
Člen 4

Prošnje za mednarodno zaščito je treba vedno proučiti in odločitve sprejemati individualno, objektivno in nepristransko.

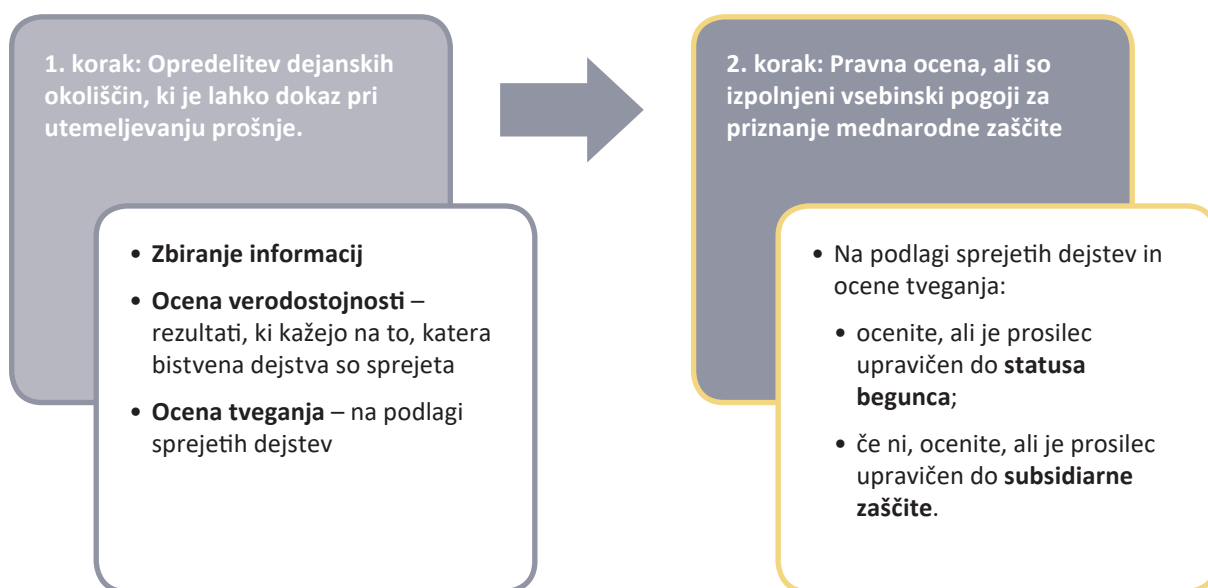
Pri analizi posameznega primera je treba upoštevati naslednje ključne elemente:

- vse pomembne elemente, ki se nanašajo na izvorno državo v času, ko se sprejme odločitev o prošnji;
- dejanja in grožnje, ki jim je bil prosilec izpostavljen ali jim utegne biti izpostavljen;
- individualni položaj prosilca, vključno z dejavniki, kot so poreklo, spol in starost;
- razpoložljivost in dostopnost zaščite v izvorni državi.

Potrebe po zaščiti se najprej ocenijo glede na domače območje prosilca v izvorni državi. Domače območje v izvorni državi se opredeli na podlagi moči prosilčevih povezav z določenim območjem v tisti državi. Domače območje je lahko območje rojstva ali vzgoje ali drugo območje, kjer je bil prosilec nastanjen in je živel, zato ima tesne povezave z njim.

Postopek odločanja [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Postopek odločanja je mogoče razumeti kot dvostopenjski postopek: ocena dokazov (opredelitev dejstev) in pravna ocena (uporaba zakona). Uradna oseba, ki vodi postopek, po opredelitvi dejanskih okoliščin (glej [Praktični vodnik urada EASO: Ocena dokazov](#)) oceni, ali so izpolnjene vsebinske predpostavke iz direktive o pogojih za priznanje mednarodne zaščite. Ta praktični vodnik se osredotoča na drugi korak:

Stopnje postopka odločanja v skladu s sodbo Sodišča Evropske unije v zadevi *M.M.* (C-277/11)

Rezultat **1. koraka** mora biti jasno razumevanje, katera bistvena dejstva se upoštevajo (ocena verodostojnosti) in, na podlagi tega, kakšna je stopnja verjetnosti, da bo prosilec izpostavljen ravnanju, ki bi lahko pomenilo preganjanje ali resno škodo (ocena tveganja).

V **2. koraku** mora uradna oseba, ki vodi postopek, upoštevati sprejeta bistvena dejstva in rezultate ocene tveganja ter uporabiti ustrezne pravne določbe, kot je pojasnjeno v tem priročniku.

„Zunaj izvirne države“: osebno in ozemeljsko področje uporabe [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Osebno področje

- V skladu z opredelitvami pojmov „begunec“ in „oseba, upravičena do subsidiarne zaščite“ je osebno področje uporabe direktive o pogojih omejeno na **državljan tretjih držav ali osebe brez državljanstva**.

Ozemeljsko področje

- „Izvorna država“ se nanaša na državo ali države, katerih državljan je oseba, za osebe brez državljanstva pa na državo prejšnjega običajnega prebivališča. Oseba mora biti **zunaj izvirne države**.

Državljan tretje države

Sklicevanje na „državljan tretje države“ pomeni, da državljani držav članic EU ne spadajo v osebno področje uporabe direktive o pogojih.

Jasno mora biti, da ima vsakdo pravico zaprositi za mednarodno zaščito. Vendar v skladu s Protokolom (št. 24) o azilu za državljane držav članic Evropske unije, ki je del prečiščene različice Pogodbe o delovanju Evropske unije, velja: „Zaradi ravni varstva temeljnih pravic in svoboščin v državah članicah Evropske unije se države članice za vse pravne in praktične namene glede azilnih zadev med seboj obravnavajo kot varne izvorne države.“

Posebni preudarki

Obravnavanje prošelj državljanov držav članic EU: Čeprav bi se to v praksi redko zgodilo, Protokol določa, da se vsaka prošnja, ki jo vloži državljan države članice EU, „v drugi državi članici upošteva ali sprejme v postopek“ v nekaterih posebnih okoliščinah. Celotno besedilo je na voljo [tukaj](#).

Osebe brez državljanstva s prejšnjim običajnim prebivališčem v drugi državi članici EU: Opozoriti je treba, da osebe brez državljanstva s (prejšnjim) običajnim prebivališčem v državi članici EU niso izrecno vključene v področje uporabe Protokola št. 24.

Oseba brez državljanstva

V skladu s Konvencijo o statusu oseb brez državljanstva je oseba brez državljanstva oseba, ki je nobena država ne šteje za državljana v skladu s svojim pravnim redom. Načela, ki urejajo določanje brezdržavljanstva, temeljijo na mednarodnem pravu.

Zaščita, ki se zagotovi osebam brez državljanstva v skladu z direktivo o pogojih, je enaka zaščiti, ki se zagotovi državljanom tretjih držav.

Posebni preudarki

Koristno utegne biti upoštevanje **člena 1D Ženevske konvencije in člena 12(1) direktive o pogojih** glede zaščite ali pomoči organov ali uradov Združenih narodov, razen UNHCR.

Kadar je takšna zaščita ali pomoč prenehala iz katerega koli razloga, ne da bi se položaj takšne osebe dokončno uredil skladno z ustreznimi resolucijami, ki jih je sprejela Generalna skupščina Združenih narodov, so takšne osebe samodejno upravičene do ugodnosti iz direktive o pogojih.

V nekaterih nacionalnih pravnih okvirih lahko posamezniki prejemajo zaščito tudi zgolj na podlagi svoje brezdržavljanosti.

Nacionalna zakonodaja in praksa

Pomen določanja izvorne države [nazaj na seznam preverjanja]

Določanje države državljanstva ali države prejšnjega običajnega prebivališča je odločilnega pomena.

V mnogih primerih izvorna država prosilca ni predmet spora, obstajajo pa primeri, kjer je to osrednji predmet obravnave. V zvezi s tem lahko uradne osebe, ki vodijo postopke, upoštevajo naslednje elemente:

- Vsaka država v skladu s svojim pravom določi, kdo so njeni državljani.
- Državljanstvo se ne določi preprosto s sklicevanjem na zakonodajo o državljanstvu zadevne izvorne države.
- Upoštevati je treba informacije tako o zakonodaji kot tudi o praksi v izvorni državi.

Država
državljanstva

- Kadar se ugotovi, da je prosilec za mednarodno zaščito brez državljanstva, je treba določiti državo prejšnjega običajnega prebivališča.
- „Običajno prebivališče“ pomeni, da je oseba v določeni državi zakonito ali nezakonito prebivala.
- Pri oceni je treba upoštevati trajanje bivanja v navedeni državi, pred koliko časa je oseba tam bivala in povezavo osebe z državo.
- Oseba brez državljanstva ima lahko več kot eno državo prejšnjega običajnega prebivališča.

Država običajnega
prebivališča

Posebni preudarki

Dvojno državljanstvo ali več državljanstev: V primeru dvojnega državljanstva ali več državljanstev je treba oceniti, ali lahko prosilec zaščiti katera od držav njegovega državljanstva. Če je za prosilca na voljo zaščita v kateri od držav njegovega državljanstva, velja, da ne potrebuje mednarodne zaščite.

Državljeni s prebivališčem v drugi državi: Druga možnost je, da ima prosilec državljanstvo določene države, vendar že dalj časa prebiva v drugi državi. V takšnih primerih mora uradna oseba, ki vodi postopek, oceniti, ali prosilec velja za begunca oziroma potrebuje subsidiarno zaščito glede na državo svojega državljanstva.

Dejstvo, da je prosilec bival drugod, je lahko pomembno, če se upošteva veljavnost pojma varne tretje države.

Odpoved državljanstvu: Če prosilec navaja, da se je odpovedal svojemu državljanstvu, mora uradna oseba, ki vodi postopek, oceniti, katera pravila veljajo glede odpovedi državljanstvu v določeni državi in ali bi dejanja prosilca lahko pomenila dejansko izgubo državljanstva. V slednjem primeru in če prosilec nima drugega državljanstva, velja, da je oseba brez državljanstva.

Zunaj izvirne države

„Zunaj izvirne države“ je povsem fizično merilo neprisotnosti.

Direktiva 2013/32/EU o skupnih postopkih za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite (direktiva o azilnih postopkih) nadalje navaja, da te določbe veljajo za prošnje za mednarodno zaščito na ozemlju, vključno na meji, v teritorialnih vodah ali tranzitnih območjih držav članic.

To osebi, ki zaprosi za zaščito pri tujem veleposlaništvu, medtem ko je še v svoji izvorni državi, na primer omogoča, da ne spada v teritorialno področje direktive o pogojih in direktive o azilnih postopkih.

Status begunca: utemeljen strah pred preganjanjem [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Preganjanje

Ženevska konvencija	Direktiva o pogojih	Nacionalna zakonodaja
Člen 1A(2)	Člen 9 Člen 4(4)	

Ženevska konvencija ne opredeljuje izraza „preganjanje“. Izraz je prožen, prilagodljiv in dovolj ohlapen, da izraža spreminjajoče se oblike preganjanja.

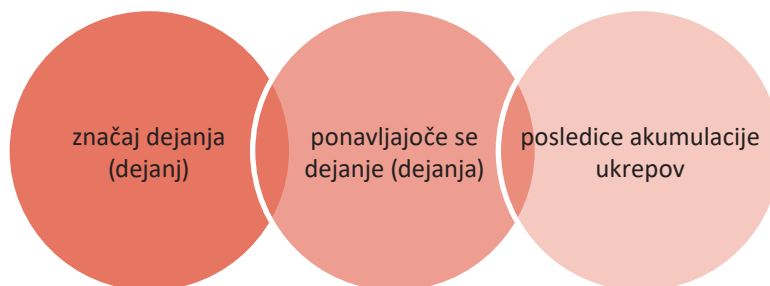
Dejanje, ki v skladu z direktivo o pogojih šteje za preganjanje, mora biti:

(a) **dovolj resne narave** ali dovolj ponavljajoče se, da pomeni **hudo kršitev temeljnih človekovih pravic**, zlasti pravic, od katerih odstopanja niso mogoča po členu 15(2) EKČP

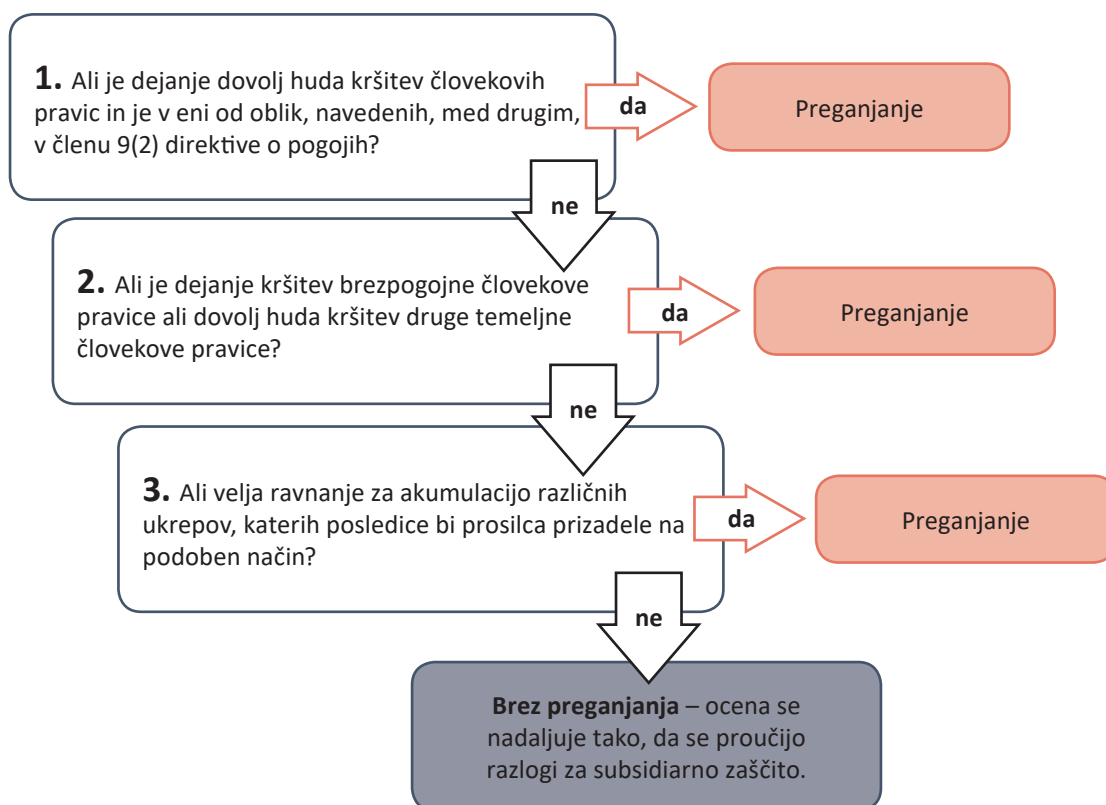
ali

(b) **akumulacija različnih ukrepov**, vključno s kršitvami človekovih pravic, ki je dovolj huda, da vpliva na posameznika **na podoben način**, kot je omejeno v točki (a)

Vsaka oblika grdega ravnanja zato še ne pomeni preganjanja. Elementi, ki jih je treba upoštevati pri oceni, ali je dosežena raven preganjanja, so:

Uradne osebe, ki vodijo postopek, lahko uporabijo pristop v treh korakih, s katerim ocenijo, ali posamezno ravnanje privede do preganjanja.

Ti koraki so nadalje pojasnjeni spodaj. Njihov namen je zagotoviti praktično pomoč uradni osebi, ki vodi postopek. Da bi ravnanje lahko pomenilo preganjanje, mora biti vedno dosežen prag resnosti v skladu s členom 9(1) direktive o pogojih.

1. Ali je dejanje dovolj huda kršitev človekovih pravic in je v eni od naslednjih oblik? [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Člen 9(2) direktive o pogojih izrecno navaja določene oblike, ki lahko med drugim štejejo za preganjanje, če je dosežen zahtevan prag iz člena 9(1)(a) ali (b) direktive o pogojih:

(a) Dejanja fizičnega ali psihičnega nasilja, vključno z dejanji spolnega nasilja. Dejanje fizičnega ali psihičnega nasilja velja za preganjanje, če je takšne intenzivnosti, da občutno krši posameznikovo fizično celovitost ali psihično zmožnost samostojnega odločanja.

(b) Pravni, upravni, policijski in/ali sodni ukrepi, ki so sami po sebi diskriminatorni ali izvedeni na diskriminatoren način.

(c) Pregon ali kazen, ki je nesorazmerna ali diskriminatorna.

Posebni preudarki

Ali lahko pregon šteje za preganjanje?

Namen mednarodne zaščite ni omogočiti osebam, da se izognejo pravici v svoji izvorni državi, zato pregon ali kazen za kaznivo dejanje običajno ne pomeni, da oseba velja za begunca.

Vendar bi pregon lahko veljal za preganjanje in pomenil, da oseba velja za begunca, če velja eno ali več od naslednjega in bi posledice dosegle mejo resnosti:

- Se izvaja v nasprotju s pravnim postopkom.
- Je diskriminatorno. Jasen primer bi bilo preganjanje zaradi rase, vere, narodnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali političnemu prepričanju.

- Kazen se izvaja na diskriminatoren način.
- Kazen je nesorazmerna.
- Kazen privede do preganjanja.

Opozoriti je treba tudi, da ima lahko prosilec poleg strahu pred pregonom utemeljen strah pred preganjanjem iz drugih razlogov. V takšnih primerih je treba upoštevati zlasti pomisleke glede morebitne izključitve.

(d) Odrekanje sodnega varstva, kar ima za posledico nesorazmerno ali diskriminatorno kazen.

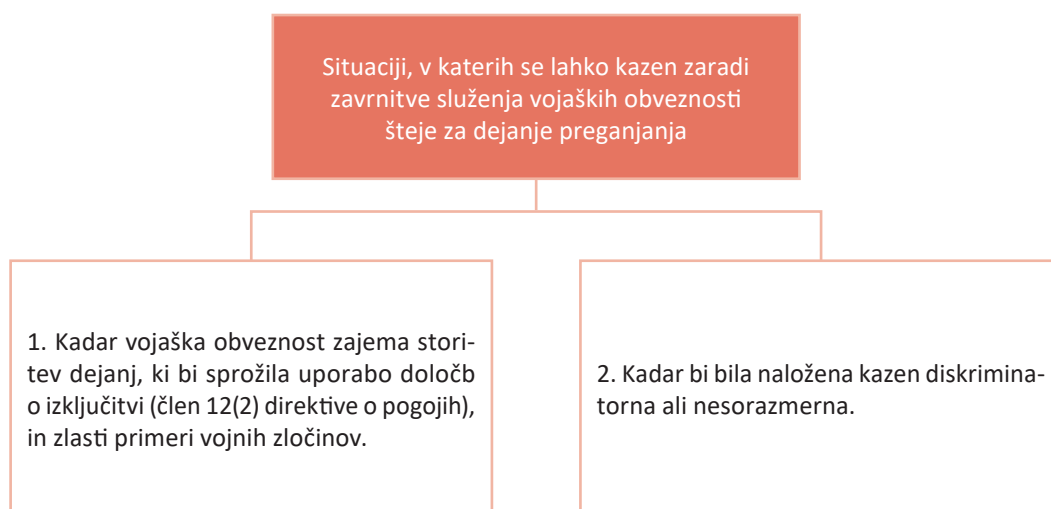
(e) Pregon ali kazen zaradi zavrnitve služenja vojaškega roka v spopadu, kjer bi služenje vojaškega roka vključevalo kazniva dejanja ali dejanja, ki spadajo med razloge za izključitev.

Posebni preudarki

Ali lahko kazen zaradi zavrnitve služenja vojaškega roka šteje za preganjanje?

Obstajata dve situaciji, v katerih lahko kazen zaradi zavrnitve služenja vojaških obveznosti šteje za dejanje preganjanja.

Prvi scenarij je izrecno vključen kot možna oblika preganjanja iz člena 9(2) direktive o pogojih.

Vključuje situacije, v katerih bi prosilec sodeloval le posredno pri izvrševanju vojnih kaznivih dejanj, na primer z zagotavljanjem znatne pomoči pri pripravi ali izvrševanju teh kaznivih dejanj. Poleg tega ne vključuje izključno situacij, v katerih je ugotovljeno, da so se vojna kazniva dejanja že izvedla, ampak tudi situacije, kjer je zadosti verjetno, da obstaja utemeljeno tveganje za sodelovanje pri izvrševanju takšnih kaznivih dejanj.

Pri oceni je treba upoštevati tudi, ali je bila na voljo alternativa zavrnitvi služenja vojaškega roka, s katero bi se lahko prosilec izognil sodelovanju v navedenih vojnih kaznivih dejanjih.

Dodatne smernice za opustitev služenja vojaškega roka so navedene v poglavju „Razlogi za preganjanje“ (politično prepričanje).

(f) Dejanja, ki so povezana s spolom ali usmerjena na otroke.

Med dejanja, ki so povezana s spolom, lahko spadajo spolno nasilje, pohabljenje spolnih organov, prisilni splav, prisilna sterilizacija itd. Takšna dejanja se lahko izvršijo iz različnih razlogov, vključno v povezavi z raso, vero, narodnostjo in političnim prepričanjem. Lahko temeljijo tudi na spolu in članstvu v določeni družbeni skupini (glej posebne preudarke v poglavju „Razlogi za preganjanje“ (pripadnost določeni družbeni skupini) spodaj).

Med dejanja, usmerjena na otroke, lahko med drugim spadajo mladoletno zaposlovanje v oboroženih silah, trgovina z otroki ali otroška prostitucija. Sem lahko spada kršitev posebnih otrokovih pravic, kot so pravice, določene v [Konvenciji o otrokovih pravicah](#) in njenih izbirnih protokolih.

Če dejanje ne spada v eno ali več od zgoraj navedenega, mora uradna oseba, ki vodi postopek, upoštevati še preudarek iz 2. koraka.

2. Ali je dejanje kršitev brezpogojne človekove pravice ali dovolj huda kršitev druge temeljne človekove pravice? [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

(a) Katere pravice?

„**Brezpogojne človekove pravice**“ pomeni pravice, ki so absolutne in ne smejo biti pogojene niti v vojnem času ali v primeru sile. Člen 15(2) Evropske konvencije o človekovih pravicah navaja seznam pravic, ki jih v nobenem primeru ni dopustno razveljaviti:

Pravica do življenja (razen v primeru smrti, ki je posledica zakonitih vojnih dejanj)

Prepoved mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja

Prepoved suženjstva in prisilnega dela

Načelo zakonitosti v kazenskem pravu (nobeno kaznivo dejanje se ne šteje za storjeno niti se ne smejo izreči kazni brez predhodnega kazenskega prava)

Druge „osnovne človekove pravice“ lahko izvirajo iz ustreznih instrumentov o človekovih pravicah, kot so:

- Splošna deklaracija človekovih pravic;
- Mednarodni pakt o političnih in državljanskih pravicah: opozoriti je treba, da Mednarodni pakt o političnih in državljanskih pravicah prav tako navaja nekatere pravice kot brezpogojne. Poleg pravic iz člena 15(2) Evropske konvencije o človekovih pravicah vključuje:
 - prepoved zaporne kazni zaradi nezmožnosti izpolnitve pogodbene obveznosti;
 - pravico biti priznan kot pravno sposoben;
 - svobodo misli, vesti in vere: svoboda izražanja vere ali prepričanja je lahko omejena le s takšnimi omejitvami, kot jih določa zakon in so nujne za javno varnost, red, zdravje ali etiko ali temeljne pravice in svoboščine drugih;
- Mednarodna konvencija o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije;
- Konvencija o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk;
- Konvencija o otrokovih pravicah;
- Konvencija o pravicah invalidov.

Ali lahko človekove pravice, navedene v teh instrumentih, štejejo za „osnovne“, je vprašanje analize, ali so te pravice temeljnega pomena in same po sebi pripadajo vsakemu posamezniku.

(b) Kakšna je resnost?

Da bi uradna oseba, ki vodi postopek, lahko ocenila, ali je kršitev osnovnih pravic dovolj resna, mora proučiti, ali in v kakšni meri grdo ravnanje vpliva na možnost uživanja ustrezne pravice.

Če dejanje ne spada v zgoraj navedeno, mora uradna oseba, ki vodi postopek, nadaljevati s 3. korakom.

3. Ali velja ravnanje za akumulacijo različnih ukrepov, katerih posledice bi prosilca prizadele na podoben način? [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Ravnanje lahko tudi šteje za preganjanje, če pomeni akumulacijo različnih ukrepov, ki skupaj in včasih v kombinaciji z drugimi neugodnimi osebnimi okoliščinami in/ali ob upoštevanju splošnega okvira prizadenejo posameznika podobno kot kršitev njegovih osnovnih pravic.

„Podobno“ ne pomeni „enako“ in lahko zadošča nižji prag resnosti. Oceno je treba izvesti za vsak primer posebej in ob upoštevanju individualnih okoliščin prosilca.

Takšni različni ukrepi lahko na primer kršijo prosilčeve ekonomske, družbene in kulturne pravice, kot so pravica do izobraževanja, zdravja, dela, socialne varnosti ali sodelovanja v kulturnem življenju.

Utemeljen strah [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

V okviru azila je mogoče pojem „utemeljenega strahu“ razumeti, kot da vključuje dva vidika, ki pogosto veljata kot „subjektivni“ in „objektivni“ element. Poudarek ocene je na tem, ali je strah „utemeljen“ ali ne (tj. na objektivnem elementu).

„Strah“

Strah je mogoče opredeliti kot boleče čustvo, ki ga povzroča preteča škoda, ne glede na to, ali je resnična ali dozdevna.

Subjektivni vidik je zato povezan s strahom, ki ga čuti prosilec.

Poudariti je treba, da se psihološke reakcije razlikujejo glede na posameznika, tudi kadar se soočijo z enako situacijo. Izkušnja strahu je sama po sebi povezana z dejavniki, kot so osebnost, starost, družbeno-kulturno ozadje in predhodne izkušnje prosilca. Uradne osebe, ki vodijo postopek, morajo upoštevati osebni položaj prosilca ter izražanje strahu, ki je razvidno iz njegovih izjav.

Ker lahko strah pred povratkom v svojo državo izhaja iz številnih različnih razlogov, ni nujno, da so vsi povezani s preganjanjem v smislu direktive o pogojih. Poleg tega ni nujno, da je strah pred preganjanjem glavni motiv za prosilca, dokler je ta strah mogoče opredeliti.

Posebni preudarki

Kadar prosilec ne izraža strahu: V nekaterih primerih prosilec ne navede izrecno, da čuti strah. V drugih primerih navede celo, da ga ne čuti. Odsotnost strahu se lahko tudi ne upošteva, kadar je iz okoliščin mogoče objektivno utemeljiti, da bi bil vsakdo v takšnih okoliščinah izpostavljen tveganju.

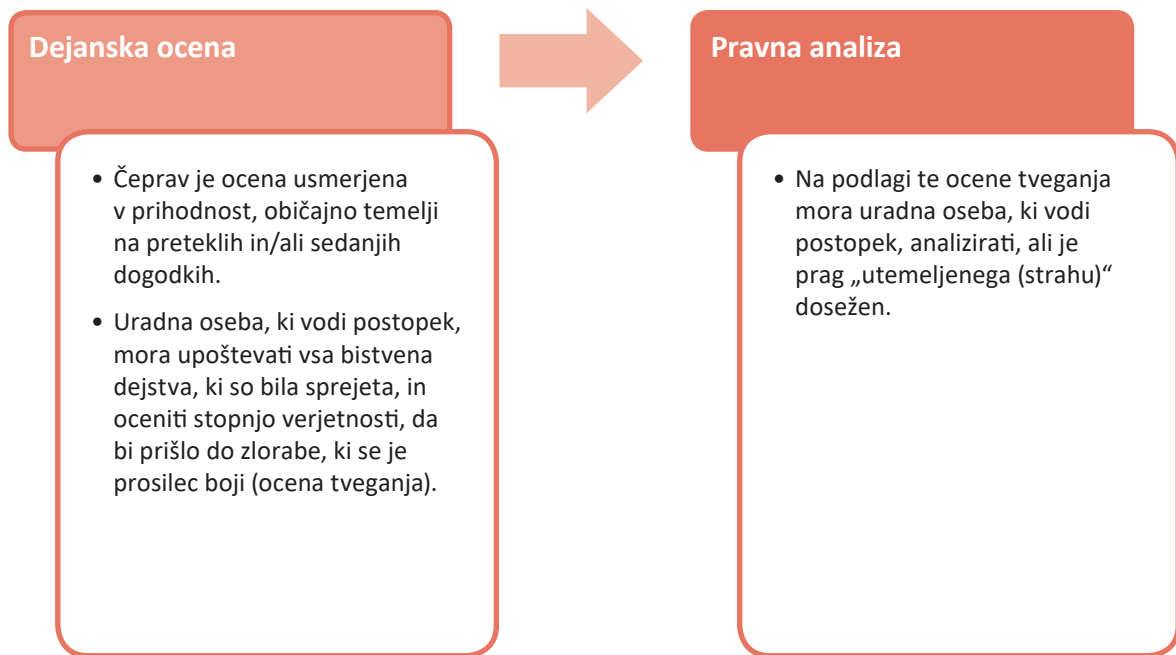
„Utemeljen“

Prosilčev subjektivni strah je treba objektivno utemeljiti, da velja za „utemeljenega“.

Ker element „utemeljenosti“ iz opredelitve begunca izraža stopnjo verjetnosti, da bi se prosilec soočil s preganjanjem, gre predvsem za oceno dejanskega tveganja (glej [Praktični vodnik urada EASO: Presoja dokazov](#)). V tej oceni mora uradna oseba, ki vodi postopek, pretehtati posamezno situacijo prosilca ob upoštevanju informacij glede splošnega stanja v izvorni državi (tj. političnega, verskega, družbenega ali varnostnega stanja). Informacije o preganjanju družinskih članov ali oseb v podobnem položaju, kot je prosilec, bi lahko bile v tem pogledu pomembne.

Da bi lahko ocenili pojem „utemeljen“ kot pravno zahtevo, je treba upoštevati naslednje:

- ✓ Prvič, treba je poudariti, da se ocena osredotoča na to, ali je takšen strah utemeljen **v trenutku sprejetja odločitve o prošnji za mednarodno zaščito**, tj. utemeljen strah prosilca mora biti sedanji. Okoliščine, ki so v ozadju osebe, ki beži, se lahko s časom spremenijo ali nehajo obstajati ali pa se pojavijo po begu (glej poglavje „Potreba po mednarodni zaščiti, ki se pojavi na kraju samem (*,sur place'*)“ spodaj).
- ✓ Drugič, „utemeljen strah“ temelji na oceni tveganja, ki je **usmerjena v prihodnost**. Zaradi inherentnih težav pri napovedovanju, kaj bi se zgodilo, če se prosilec vrne, je tveganje subjektivne ocene v tem smislu visoko. Zato je izredno pomembno, da ocena utemeljenega strahu temelji na objektivni metodologiji in se izogiba špekulacijam. Takšna metodologija glede vidika dejstev te ocene je navedena v [Praktičnem vodniku urada EASO: Presoja dokazov](#).

Posebni preudarki

Izkušnje s preteklim preganjanjem: Dejstvo, da je prosilec že bil podvržen preganjanju, samo po sebi ne pomeni, da obstaja tveganje preganjanja v prihodnosti. Vendar bi preteklo preganjanje ali grožnje lahko bile resen znak za utemeljen strah. V tem primeru bo imela uradna oseba, ki vodi postopek, težko delo pri dokazovanju, da se preganjanje ne bo ponovilo, če se prosilec vrne v svojo državo.

Poleg tega lahko glede na nacionalno prakso obstajajo okoliščine, v katerih je utemeljeno, da se škoda ne bi ponovila, vendar je bilo preteklo preganjanje morda takšnega **okrutnega značaja**, da škoda velja za trajno. V takšnem primeru se od prosilca ne more pričakovati, da se vrne na kraj preganjanja, saj bi mu povratek lahko povzročil psihološko stisko, ki bi bila enakovredne resnosti kot preganjanje.

Uradne osebe, ki vodijo postopke, se morajo zavedati, da **odsotnost preteklega preganjanja po drugi strani ne pomeni, da prihodnje tveganje preganjanja ne obstaja**. Strah prosilca je lahko utemeljen ne glede na njegove lastne pretekle in sedanje izkušnje.

Vendar je tveganje preganjanja po povratku vedno individualno tveganje.

Status begunca: razlogi za preganjanje [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Ženevska konvencija	Direktiva o pogojih	Nacionalna zakonodaja
Člen 1A(2)	Člen 10	

Ženevska konvencija predvideva pet razlogov za preganjanje, na podlagi katerih se prizna status begunca: rasa, vera, narodnost, pripadnost določeni družbeni skupini in politično prepričanje. Razlogi se medsebojno ne izključujejo in v danem primeru je lahko pomembnih več razlogov.

Pomembno je tudi opozoriti, da razlog za preganjanje morda ni dejanska značilnost prosilca, temveč se mu pripisuje.

Poleg tega lahko vsi omenjeni razlogi veljajo kot sprožilec dejanja, ravno tako tudi prosilčeva opustitev.

Ocena ne more temeljiti na domnevi, da bi se oseba lahko izognila preganjanju, če bi opustila nekatere prakse, povezane s temi razlogi, na primer verske prakse, izražanje spolne identitete, spolne usmerjenosti ali političnega prepričanja.

Rasa [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

V skladu z direktivo o pogojih vključuje pojem **rase** zlasti naslednje:

barva	poreklo	pripadnost določeni etnični skupini
-------	---------	--

Barva je povezana s tradicionalno opredelitvijo rase, ki se uporablja za sklicevanje na glavne skupine človeške vrste v skladu s fizičnimi značilnostmi in videzom.

Poreklo se nanaša na skupine, ki jih povezuje skupni prednik, kot so člani plemena, klana, kaste, določene dedne skupnosti.

Ni splošno dogovorjene opredelitve **etnične skupine**, vendar splošno velja za skupnost (vključno z manjšinami in/ali domorodci) s skupnimi značilnostmi, kot so jezik, vera, skupna zgodovina, kultura, običaji in navade, način življenja, kraj prebivanja itd.

Etničnost je razlog, ki se lahko uvrsti tako pod raso kot tudi pod narodnost (glej podpoglavje „Narodnost“ spodaj).

Vera [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

V skladu z direktivo o pogojih, vključuje pojem **vere** zlasti naslednje:

teistična, neteistična in ateistična prepričanja	sodelovanje ali nesodelovanje pri zasebnem ali javnem formalnem bogoslužju, posamezno ali skupaj z drugimi	sodelovanje ali nesodelovanje pri drugih verskih dejanjih ali izražanju stališča
sodelovanje ali nesodelovanje pri oblikah osebne ali skupnostnega vedenja, ki temelji na verskem prepričanju ali izhaja iz njega		

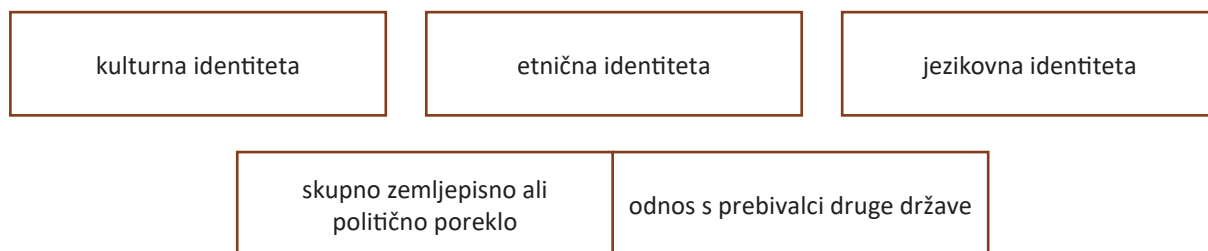
Vera je široko in prožno opredeljena v skladu z direktivo o pogojih, vključno z vedenjem, katerega temelj je ali ga narekuje katero koli versko prepričanje, ki lahko vključuje vsakodnevno vedenje, način življenja ter običaje in navade v skupnosti.

Bistvena pri tem razlogu je tudi ocena pravice do neizvajanja vere, ateizma ali spremembe vere. Vključuje tudi možnost izvajanja vere v javnosti, vključno s pravico do širjenja vere s spreobračanjem.

Treba pa je poudariti, da izvajanje škodljivih verskih praks, ki lahko vplivajo na posameznikovo fizično ali psihološko celovitost, ne spada v zaščito mednarodnih človekovih pravic in zakonodajo o beguncih.

Narodnost [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

V skladu z direktivo o pogojih pojem **narodnosti** ne sme biti omejen na državljanstvo ali njegovo odsotnost, temveč mora zlasti vključevati **pripadnost skupini, ki jo določajo**:

Z vidika etnične identitete se narodnost in rasa pogosto prekrivata (glej podpoglavje „Rasa“ zgoraj).

Poudariti je treba, da se preganjanje osebe zaradi brezdržavljanosti obravnava v skladu s tem razlogom.

Pripadnost določeni družbeni skupini [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Pojem „določena družbena skupina“ se razume kot prožen konstrukt, ki je nagnjen k temu, da se s časom razvija. Vendar za ohranitev celovitosti Ženevske konvencije in direktive o pogojih ter za zagotovitev, da ne bo pomenila odvečnost drugih razlogov, tega razloga ni mogoče razumeti kot vseobsegajočo kategorijo.

V skladu z direktivo o pogojih skupina šteje za določeno družbeno skupino v naslednjih primerih:

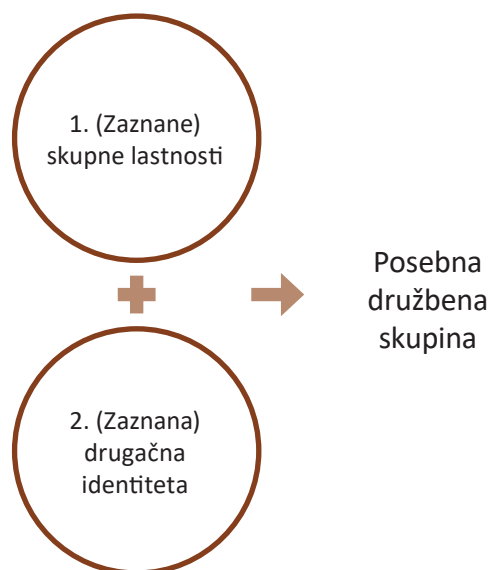
- kadar je članom te skupine skupna prirojena lastnost ali skupno poreklo, ki je nespremenljivo, ali značilnost ali prepričanje, ki je tako temeljnega pomena za identiteto ali zavedanje, da se osebe ne sme prisiliti, naj se mu odreče, ter
- kadar ima skupina v ustrezni državi različno identiteto, saj jo družba, ki jo obkroža, dojema kot drugačno.

Ti elementi so nadalje pojasnjeni spodaj.

Skupna lastnost

Skupna lastnost mora biti:

- **prirojena lastnost:** običajno so to lastnosti, s katerimi se oseba rodi (na primer spol), vendar je treba opozoriti, da lastnosti niso nujno nespremenljive; ali

- **skupno poreklo, ki je nespremenljivo:** kot je dedni status, družbeno ali izobrazbeno ozadje ali pretekle izkušnje; ali
- lastnost ali prepričanje, ki je tako **temeljno za identiteto ali zavest**, da se osebe ne sme prisiliti, naj se mu odreče.

Zgolj preganjanje ne sme biti edini element, ki daje vsebino „določeni družbeni skupini“, saj bi to odvzelo smiselno vsebino temu razlogu.

Ni nujno, da se člani skupine s skupnimi lastnostmi med seboj poznajo, imajo kohezivnost ali so kakor koli povezani. Velikost skupine je prav tako nepomembna.

Dojemanje drugačne identitete

Dojemanje skupine kot drugačne samo po sebi nima negativne konotacije.

Na dojemanje družbe, ki jo obkroža, lahko vplivajo kultura, običajni ali tradicija. To pomeni, da morajo za oceno tega merila uradne osebe, ki vodijo postopek, upoštevati informacije o ustrezni izvorni državi. Merilo „drugačne identitete“ se lahko izpolni glede na eno državo in ne glede na drugo.

Obstoj kazenskega prava, ki se usmerja zlasti na določene osebe, bi podprl ugotovitev, da je treba te osebe obravnavati, kot da spadajo v določeno družbeno skupino. Tudi prakse diskriminacije lahko dokazujejo, da je merilo „drugačne identitete“ izpolnjeno.

Posebni preudarki

Spol, spolna identiteta in spolna usmerjenost

Za določitev določene družbene skupine je treba upoštevati vprašanja, ki izvirajo iz prosilčevega **spola, vključno s spolno identiteto in spolno usmerjenostjo**, in so lahko povezana z določenimi pravnimi tradicijami in običaji, iz katerih na primer izhaja pohabljenje spolnih organov, prisilna sterilizacija ali prisilni splav, če so povezana s prosilčevim utemeljenim strahom pred preganjanjem.

Spolna usmerjenost/spolna identiteta: Nanaša se na zmožnost osebe za globoko čustveno naklonjenost in/ali spolno privlačnost do posameznikov nasprotnega ali istega spola ali več kot enega spola, ter/ali intimne in spolne odnose s temi posamezniki. Lahko se razume kot kontinuum med izključno heteroseksualnostjo na eni strani in izključno homoseksualnostjo na drugi, ali biseksualnostjo, ki je vmes. Razumevanje spolne usmerjenosti se močno razlikuje med različnimi državami in kulturami.

Spolna usmerjenost je bistvena lastnost posameznika in nedvomno je skupna lastnost za določanje določene družbene skupine.

Poudariti je treba, da se spolna usmerjenost ne sme razumeti kot nekaj, kar vključuje dejanja, ki po nacionalni zakonodaji držav članic veljajo za kazniva.

Spolna identiteta: Razume se, da se nanaša na posameznikovo globoko notranje in individualno doživljanje spola, ki lahko ustreza spolu, določenem ob rojstvu, ali ne, vključno z osebnim občutkom telesa (kar lahko vključuje – kot svobodno izbiro – spremembo telesnega videza ali funkcije z zdravstvenimi, kirurškimi ali drugimi sredstvi) in drugimi izrazi spola, vključno z obleko, govorom in gestikulacijo.

Spol je več kot zgolj biološki spol osebe. Je družbeni, kulturni in psihološki konstrukt, ki so ga oblikovale družbe na podlagi spola in se nanaša na „vloge“, predpisane za oba spola.

Preganjanje na podlagi spola, spolne identitete in spolne usmerjenosti pogosto vključuje nedržavne subjekte, vključno z družino prosilca.

Dodatne smernice o tem, katere skupine tvorijo določene družbene skupine, lahko obstajajo na nacionalni ravni.

Nacionalne smernice

Politično prepričanje [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

V skladu z direktivo o pogojih vključuje pojem **političnega prepričanja** zlasti naslednje:

imeti mnenje, stališče ali prepričanje ...

... o zadevi, povezani s potencialnimi subjekti preganjanja in z njihovo politiko ali metodami ...

... ne glede na to, ali je prosilec v skladu s tem mnenjem, stališčem ali prepričanjem tudi ravnal.

Pomemben vidik opredelitve iz direktive o pogojih je, da je politično prepričanje lahko podlaga za preganjanje ne le od države, temveč tudi od nedržavnih subjektov. Je širše od razumevanja uradne vladne politike in je lahko povezano z vsebino politik ter metodami njihovega napredovanja, ki ga izvaja vsak potencialni subjekt preganjanja.

Posebni preudarki

Izogibanje služenju vojaškega roka: Poseben primer na podlagi političnega prepričanja je lahko izogibanje služenju vojaškega roka. Da bi lahko to šteli kot ustrezno podlago za preganjanje, mora sodelovanje v vojaški akciji nasprotovati prosilčevim resničnim političnim, verskim ali etičnim prepričanjem. Smernice za oceno, ali bi kazen za takšno izogibanje veljala za preganjanje ali ne, so navedene zgoraj, pod posebnimi preudarki v podpoglavju „Preganjanje“.

Javni uslužbenci: Za javne uslužbence lahko subjekti preganjanja menijo, da imajo politično prepričanje v korist vlade.

Zapuščanje države: V nekaterih primerih lahko organi v izvorni državi že samo dejstvo, da je oseba nelegalno odšla iz izvorne države ali prebivala v tujini, razumejo, da to pomeni imeti določeno politično prepričanje.

Povezava (zaradi) [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Ženevska konvencija	Direktiva o pogojih	Nacionalna zakonodaja
Člen 1A(2)	Člen 9(3)	

Dejanja preganjanja kot takšna ne opredeljujejo osebe za begunca, razen če so storjena iz enega (ali več) od zgoraj navedenih petih razlogov. Obstajati mora vzročna povezava med razlogom in preganjanjem ali odsotnostjo zaščite pred takšnim preganjanjem.

Povezava bi lahko bila:

- **Povezava z dejanji preganjanja:** V tem primeru je prosilčev strah pred preganjanjem povezan z njegovo (dejansko ali očitano) raso, vero, narodnostjo, pripadnostjo določeni družbeni skupini ali političnim prepričanjem.

- **Povezava z odsotnostjo zaščite:** V nekaterih primerih se lahko preganjanje izvaja iz razlogov, ki ne spadajo v opredelitev begunca, vendar ga subjekti zaščite zaradi ene od petih podlag dopuščajo, spodbujajo ali ne preprečujejo. Zahteva po povezavi bi bila torej izpolnjena v zvezi z odsotnostjo zaščite.

Prosilec morda ne more dokazati namere ali motivov preganjanja, ki jih ima subjekt preganjanja. Morda je nerealistično pričakovati, da se subjekti preganjanja jasno identificirajo, prevzamejo odgovornost za svoja dejanja ali opredelijo svoje motive. Vendar je mogoče ustrezno sklepati iz elementov okoliščin.

Posebni preudarki

Pluralnost motivov: Poleg rase, vere, narodnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali političnega prepričanja lahko obstajajo tudi drugi razlogi, zakaj je bilo dejanje preganjanja izvedeno. Pomembno je poudariti, da za oblikovanje zahtevane vzročne povezave ni treba, da je motiv za dejanja zgolj ena od petih podlag.

Subsidiarna zaščita [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Direktiva o pogojih	Nacionalna zakonodaja
Člen 2(f)	

Kot že ime pove, subsidiarna zaščita deluje kot dodatna oblika mednarodne zaščite, ki dopolnjuje status begunca. To pomeni, da **se osebi prizna subsidiarna zaščita le, če pogoji za status begunca niso izpolnjeni.**

Obstajata dva elementa, ki ju je z vidika subsidiarne zaščite treba pojasniti: „utemeljeno tveganje“ in „resna škoda“.

Utemeljeno tveganje

„Utemeljeno tveganje“ se nanaša na dokazni standard, ki se uporablja pri oceni tveganja v primeru subsidiarne zaščite. Je ocena dejstev in pomeni „**razumno stopnjo verjetnosti**“ (glej [Praktični vodnik urada EASO: Presoja dokazov](#)).

Resna škoda

„Resna škoda“ označuje naravo in intenzivnost (resnost) posega v pravice osebe. Ali velja poseg za „resen“, je odvisno od stopnje njegove resnosti. Poleg tega ne more biti to vsaka vrsta škode, diskriminacije ali kršitve pravic. Člen 15 direktive o pogojih opredeljuje področje ustrezne „resne škode“ z naslednjimi določbami:

Resna škoda zajema:

(a) smrtno kazen ali usmrtitev ali	(b) mučenje ali nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kaznovanje prosilca v izvorni državi ali	(c) resno in individualno grožnjo življenju ali telesni celovitosti civilista zaradi samovoljnega nasilja v situacijah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada.
------------------------------------	---	---

Te vrste škode so same po sebi dovolj resne.

Ni vzpostavljenega hierarhičnega ali kronološkega zaporedja med različnimi določbami. Če se izkaže, da se lahko uporabi več kot ena določba člena 15 direktive o pogojih, mora uradna oseba, ki vodi postopek, uporabiti tisto, ki najbolj ustreza posameznemu primeru. Ni mogoče izključiti, da v nekaterih primerih subsidiarna zaščita lahko veljavno temelji na več kot eni podlagi.

Smrtna kazen ali usmrtitev [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Direktiva o pogojih	Nacionalna zakonodaja
Člen 15(a)	

Smrtna kazen ne glede na okoliščine velja za resno škodo v skladu s členom 15 direktive o pogojih. Ni treba, da je kazen že naložena. Že zgolj obstoj utemeljenega tveganja, da se lahko prosilcu ob povratku naloži smrtna kazen, lahko velja za zadosten razlog za utemeljitev potrebe po subsidiarni zaščiti.

Kot pove dodan izraz „usmrtitev“, vključuje člen 15(a) tudi naklepni uboj osebe, ki ga izvršijo nedržavni subjekti, ki izvajajo neke vrste pooblastila. Vključuje lahko tudi izvensodne uboje, vendar mora biti prisoten element namernega in formaliziranega kaznovanja.

Posebni preudarki

Mirovanje smrtne kazni: Kjer je vzpostavljeno mirovanje smrtne kazni in smrtna kazen kot takšna še ni odpravljena, lahko za prosilca še vedno obstaja utemeljeno tveganje smrtne kazni ali usmrtitve.

Če utemeljenega tveganja smrtne kazni ali izvršitve ni mogoče izključiti, lahko to povzroča strah in stisko, primerljivo z resno škodo, kot je opisana v členu 15(b) direktive o pogojih.

Alternative smrtne kazni: Alternative smrtne kazni, kot je dosmrtni zapor, zlasti če ni možnosti izpustitve, je treba nadalje oceniti z vidika potencialnih potreb po zaščiti iz člena 15(b) direktive o pogojih.

Preudarki za izključitev: V nekaterih primerih bi bila smrtna kazen lahko naložena za hudo kaznivo dejanje, ki ga je izvršil prosilec, ali druga kazniva dejanja, ki spadajo v podlago za izključitev (člena 12 in 17 direktive o pogojih). Zato je treba raziskati preudarke za izključitev, čeprav bi bila izpolnjena merila iz člena 15(a) direktive o pogojih. Glej [Praktični vodnik urada EASO: Izključitev](#).

Mučenje ali nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Direktiva o pogojih	Nacionalna zakonodaja
Člen 15(b)	

Člen 15(b) direktive o pogojih ustreza v svojem bistvu členu 3 Evropske konvencije o človekovih pravicah. Sodna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice zato zagotavlja ustrezne smernice za oceno, ali ravnanje izpolnjuje pogoje iz člena 15(b) direktive o pogojih in ustreza njenim pojmom:

Sodna praksa pogosto ne razlikuje jasno med mučenjem ter nečloveškim ali poniževalnim ravnanjem, vendar v vsakem primeru določa, da grdo ravnanje pomeni najmanjšo stopnjo resnosti.

Ocena je odvisna od okoliščin primera, kot so trajanje grdega ravnanja, njegovih telesnih in duševnih posledic ter v nekaterih primerih spola, starosti in zdravstvenega stanja osebe. Namen povzročitve ravnanja in namera storilca sta lahko prav tako pomembna dejavnika.

Kjer je bilo za določeno ravnanje že ocenjeno, da velja za preganjanje, je treba upoštevati, da je raven resnosti, ki jo določa člen 15(b) direktive o pogojih, tudi utemeljena.

Mučenje

Mučenje je težja in namerna oblika krutega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja, za katero velja posebna stigma.

V skladu z ustreznimi mednarodnimi instrumenti, kot je [Konvencija proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju](#), velja, da je mučenje:

- ✓ **namerno dejanje**,
- ✓ ki povzroča **hudo bolečino ali trpljenje, telesno ali duševno**,
- ✓ z **namenom**, da bi se od osebe, nad katero se izvaja mučenje, ali od tretje osebe dobilo informacije ali priznanje, v skladu s čimer bi se to osebo kaznovalo za dejanje, ki ga je storila ta ali tretja oseba ali je osumljena, da ga je storila, ali da bi se to ali tretjo osebo zastrašilo ali prisililo, ali iz katerega koli drugega razloga, ki temelji na diskriminaciji katere koli vrste.

Konvencija proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju nadalje določa, da dejanje mučenja povzroča ali spodbuja uradna oseba, direktiva o pogojih pa pojasnjuje, da so lahko povzročitelji resne škode tudi nedržavni subjekti (glej poglavje „Subjekti preganjanja ali resne škode“ spodaj). Ni izjeme glede člena 15(b) direktive o pogojih.

Nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje

Pri razlikovanju med mučenjem in nečloveškim ali poniževalnim ravnanjem ali kaznovanjem gre bolj za razliko v stopnji kot naravi.

Sem spadajo številne oblike grdega ravnanja, ki dosegajo določeno stopnjo resnosti.

Nečloveško: Pomeni ravnanje ali kaznovanje, ki namerno povzroča močno duševno ali fizično trpljenje (ki ne dosega meje mučenja).

Poniževalno: Pomeni ravnanje ali kaznovanje, ki v žrtvi vzbuja občutke strahu, tesnobe in manjvrednosti, ki jo lahko poniža ali sramoti.

Poudariti je treba, da poseben namen ni potreben. Ocena, ali je ravnanje ali kaznovanje nečloveško ali poniževalno, upošteva tudi subjektivno oceno, ki jo poda oseba, ki utrpi takšno ravnanje/kaznovanje.

Posebni preudarki

Nerazpoložljivost ustrezne zdravstvene oskrbe: Mučenje ali nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje mora biti povzročeno namerno. Posledično potencialna škoda, ki jo lahko utrpi prosilec z resno boleznijo, če se vrne v svojo izvorno državo, ne bi spadala v člen 15(b) direktive o pogojih, razen če je takšen prosilec namerno prikrajšan za zdravstveno oskrbo. Čeprav je nerazpoložljivost ustrezne zdravstvene oskrbe pomemben preudarek z vidika nevrčanja iz člena 3 Evropske konvencije o človekovih pravicah, ne spada na področje nečloveškega ali poniževalnega ravnanja iz člena 15(b) direktive o pogojih. Pogoj za mednarodno zaščito v skladu z direktivo o pogojih je obstoj subjekta resne škode.

Preganjanje in kaznovanje za običajna kazniva dejanja: Preganjanje in kaznovanje za običajna kazniva dejanja ne veljata za nehumano ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje, če ni posebnih oteževalnih okoliščin, ki podpirajo domnevo, da je preganjanje ali kaznovanje zelo nepravično ali nesorazmerno. Pri oceni je treba tudi upoštevati, ali se je upoštevala pravica do poštenega sojenja.

Opozoriti velja, da je nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje mogoče ugotoviti tudi pri kaznivem dejanju, ki ga izvede prosilec. Če se v takšnem primeru ugotovi potreba po zaščiti, utegnejo biti preudarki glede izključitve še vedno aktualni. Glej [Praktični vodnik urada EASO: Izključitev](#).

Odvzem prostosti: Država mora zagotoviti, da se pridržana oseba nastani v skladu s pogoji, ki so združljivi s spoštovanjem človekovega dostojanstva. Način in metode izvrševanja takšnega ukrepa osebi ne smejo povzročati stiske ali težave takšne intenzivnosti, ki presega neizogibno raven trpljenja ob odvzemu prostosti.

Pri oceni pogojev za pridržanje se lahko (kumulativno) upoštevajo na primer naslednji ukrepi: število pridržanih oseb na omejenem območju, ustreznost sanitarnih razmer, ogrevanje, razsvetljava, pogoji za spanje, hrana, rekreacija ali stik z zunanjim svetom.

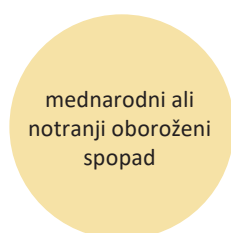
Resna in individualna grožnja za življenje ali osebnost civilista zaradi samovoljnega nasilja v situacijah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Direktiva o pogojih	Nacionalna zakonodaja
Člen 15(c)	

Elementi, ki jih je treba ugotoviti za izvajanje člena 15(c) direktive o pogojih, so:

Poleg tega je treba opozoriti, da je izvajanje člena 15(c) direktive o pogojih močno odvisno od splošnega stanja v izvorni državi. Zato je ocena objektivnih in najnovejših informacij o izvorni državi v tem pogledu ključni element.

Mednarodni ali notranji oboroženi spopad

V skladu s sodbo Sodišča Evropske unije v zadevi *Diakité* se opredelitev „oboroženi spopad“ v mednarodnem humanitarnem pravu ne uporablja v okviru člena 15(c) direktive o pogojih. Zato za oceno, ali poteka (mednarodni ali notranji) „oboroženi spopad“, ni treba zadostiti merilom iz mednarodnega humanitarnega prava.

Za ugotovitev, da poteka oboroženi spopad v smislu člena 15(c) direktive o pogojih, zadoščata naslednja elementa:

- ✓ dve ali več oboroženih skupin – ne glede na to, ali so vključene državne oborožene sile ali ne;
- ✓ spopad med temi oboroženimi skupinami.

Ni treba izvesti ločene ocene intenzivnosti oboroženih spopadov, ravni organizacij sodelujočih oboroženih sil ali trajanja spora.

Nadalje v okviru člena 15(c) direktive o pogojih razlikovanje med „mednarodnim“ ali „notranjim“ oboroženim spopadom ni potrebno, saj določba enako velja v situacijah mednarodnega in notranjega oboroženega spopada.

Oboroženi spopad lahko poteka samo na delih ozemlja.

Lahko obstajajo smernice, ki opredeljujejo stanje v določenih državah ali delih izvornih držav kot (mednarodni ali notranji) oboroženi spopad.

Nacionalne smernice

Civilist

Biti civilist je nujna zahteva za zagotovitev zaščite iz člena 15(c) direktive o pogojih, saj je namen določbe zaščititi samo tiste, ki ne sodelujejo v spopadu. To vključuje morebitno izvajanje člena 15(c) direktive o pogojih za nekdanje bojavnike, ki so se resnično in trajno odpovedali oboroženim dejavnostim.

Ocena potreb po zaščiti je ocena, ki je usmerjena v prihodnost. Zato je glavno vprašanje, ali bo prosilec civilist po vrnitvi ali ne. Dejstvo, da je oseba v preteklosti sodelovala v sovražnostih, ne pomeni nujno, da člen 15(c) direktive o pogojih zanjo ne velja.

Izraz „civilist“ zato velja za osebo, ki ni član strank v spopadih in ne sodeluje v sovražnostih. Pri oceni veljavnosti člena 15(c) direktive o pogojih za prosilca, ki je prej sodeloval v sovražnostih, utegne biti na primer pomembno oceniti, ali je bilo sodelovanje prostovoljno ali pod prisilo. Pri nekdanjih bojvnikih utegnejo biti pomembni tudi preudarki glede izključitve (glej [Praktični vodnik urada EASO: Izključitev](#)).

Opozoriti je treba, da aktivno sodelovanje v sovražnostih ne pomeni le javnega nošenja orožja, ampak lahko vključuje tudi znatno logistično in/ali upravno pomoč bojvnikom.

Ob dvomu, ali ima oseba status civilista, je treba upoštevati pristop, usmerjen v zaščito, in osebo šteti za civilista.

Obstajajo lahko nadaljnje nacionalne smernice glede tega, kdo velja za civilista ali necivilista v določenem oboroženem spopadu.

Nacionalne smernice

Samovoljno nasilje

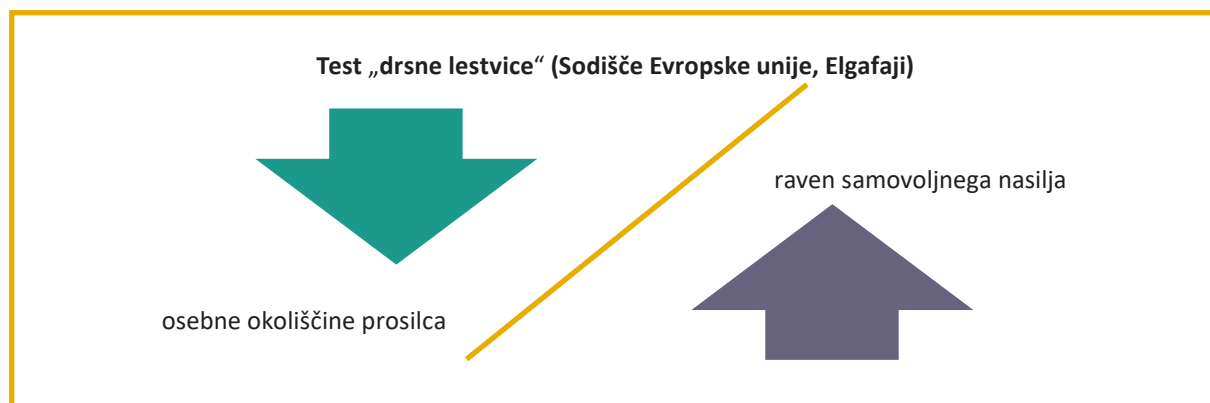
V skladu s sodbo Sodišča Evropske unije v zadevi *Elgafaji* izraz „samovoljno“ pomeni, da nasilje „lahko vpliva na osebe ne glede na njihove osebne okoliščine“. „Samovoljno“ zato pomeni naravo nasilja in ne njegovo raven.

Poleg tega je mogoče raven samovoljnega nasilja razlikovati na naslednji način:

- I. ozemlja, kjer stopnja samovoljnega nasilja doseže tako visoko raven, da obstajajo utemeljeni razlogi za pomislek, da bi se civilist ob povratku v ustrezno državo ali, odvisno od primera, v ustrezno regijo **zgolj zaradi svoje prisotnosti** na območju te države ali regije soočil z utemeljenim tveganjem resne grožnje iz člena 15(c) direktive o pogojih; in
- II. ozemlja, kjer poteka samovoljno nasilje, vendar to ne doseže tako visoke ravni, in glede na katero bi bilo treba utemeljiti **dodatne individualne elemente**.

V prvi kategoriji bi „zgolj prisotnost“ izjemoma zadoščala in ne bi bilo treba utemeljiti dodatnih individualnih elementov.

V drugi kategoriji raven samovoljnega nasilja ne dosega tako visoke ravni in zgolj prisotnost civilista ne bi samodejno vodila do utemeljenega tveganja, ki zadošča za uporabo člena 15(c) direktive o pogojih. Kolikor bolj lahko prosilec v teh primerih pokaže, da nanj specifično vplivajo dejavniki, značilni za njegove osebne okoliščine, toliko nižja je zahtevana raven samovoljnega nasilja za uporabo člena 15(c) direktive o pogojih; kolikor višja je stopnja prisotnega samovoljnega nasilja, toliko nižja je raven zahtevanih dodatnih dejavnikov, povezanih z osebnimi okoliščinami prosilca. To se imenuje „drсна lestvica“.

Različni pokazatelji se lahko upoštevajo pri določanju, ali poteka samovoljno nasilje na ozemlju oziroma na delu ozemlja:

- ✓ število incidentov, vključno z njihovo pogostostjo in gostoto glede na lokalno prebivalstvo;
- ✓ narava metod in taktik, vključno s cilji;
- ✓ število civilnih žrtev, vključno s tistimi, ki so bili poškodovani;
- ✓ prisotnost in zmožnost različnih subjektov v spopadu;
- ✓ geografski obseg nasilja;
- ✓ razseljevanje zaradi spopadov.

Upoštevati je mogoče tudi druge pomembne vplive na vsakodnevno življenje, vključno s svobodo gibanja, dostopom do osnovnih storitev, zdravstveno oskrbo, izobraževanjem, položajem razseljenih oseb po povratku.

resna in individualna grožnja

Resna in individualna grožnja

V primerjavi z določbami iz člena 15(a) in (b) direktive o pogojih pomeni škoda iz člena 15(c) direktive o pogojih bolj splošno tveganje za prosilca. Potrebna je „*resna in individualna grožnja (življenju ali telesni celovitosti civilista)*“ in ne toliko določena nasilna dejanja.

Ta element iz člena 15(c) direktive o pogojih je treba upoštevati v okviru „drsne lestvice“ in možnega razlikovanja med različnimi ravni samovoljnega nasilja.

Izjemoma velja, da takšna grožnja obstaja, kjer stopnja samovoljnega nasilja, ki je značilna za oborožen spopad, doseže tako visoko raven, da obstajajo utemeljeni razlogi za pomislek, da bi se civilist ob povratku v ustrezno državo ali, odvisno od primera, v ustrezno regijo zgolj zaradi svoje prisotnosti na območju te države ali regije soočil z utemeljenim tveganjem te grožnje. Kjer se tako visoka raven samovoljnega nasilja ne doseže, so elementi individualizacije nujni, kot določa člen 15(c) direktive o pogojih. V tem pogledu lahko za nekatere prosilce velja, da lažje postanejo žrtev samovoljnega nasilja zaradi svojih osebnih okoliščin.

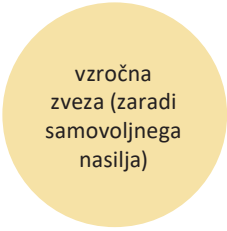
Dejavniki, kot so starost, spol, zdravstveno stanje in invalidnost, pomanjkanje družinskega omrežja, gospodarski položaj, geografska bližina območjem, kjer se izvaja nasilje, so lahko pomembne osebne okoliščine, ki jih je treba upoštevati.

življenje ali telesna celovitost

Življenje ali telesna celovitost

Kot navaja Sodišče Evropske unije v zadevi *Elgafaji*, ima člen 15(c) direktive o pogojih dodaten obseg v primerjavi s členom 3 Evropske konvencije o človekovih pravicah, zato ga je treba razlagati neodvisno, vendar ob upoštevanju človekovih pravic, kot jih določa Evropska konvencija o človekovih pravicah.

Škoda, ki lahko vpliva na življenje ali telesno celovitost prosilca, ni omejena na telesno, temveč lahko vključuje tudi hudo psihološko škodo, kadar bi bilo jasno, da izhaja iz spopada.

vzročna
zveza (zaradi
samovoljnega
nasilja)

Vzročna zveza

Zahteva po povezavi („zaradi“) se nanaša na vzročno povezavo med samovoljnim nasiljem in škodo (resna grožnja za življenje ali telesno celovitost civilista).

Opredelitev vzročne zveze „zaradi“ ni nujno omejena na škodo, ki jo neposredno povzročijo samovoljno nasilje ali dejanja, ki izvirajo od subjektov v spopadu.

V določeni meri lahko vključuje tudi posredni učinek samovoljnega nasilja v primerih obo-roženega spopada. Dokler obstaja dokazljiva povezava s samovoljnim nasiljem, se pri oceni lahko upoštevajo nekateri posredni učinki, na primer razširjeno nasilje zaradi popolnega zloma pravnega reda, uničenje nujnih sredstev preživetja, težave pri dobavi hrane in dostopnost zdravstvene oskrbe.

Potreba po mednarodni zaščiti, ki se pojavi na kraju samem („sur place“) [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Ženevska konvencija	Direktiva o pogojih	Nacionalna zakonodaja
Člen 1A(2)	Člen 5	

Pogoj, da je prosilec izven svoje izvorne države, ne pomeni, da mora za priznanje statusa begunca ali za odobritev subsidiarne zaščite zapustiti svojo izvorno državo zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem ali utemeljenim tveganjem resne škode. Ustrezne okoliščine se lahko pojavijo pozneje in ta položaj se imenuje „sur place“.

Položaji „sur place“:

<i>Utemeljen strah pred preganjanjem ali utemeljeno tveganje resne škode lahko temeljita na dogodkih, do katerih je prišlo, odkar je prosilec zapustil izvorno državo.</i>	To besedilo velja za zunanje okoliščine, ki so neodvisne od prosilca in imajo neposredne posledice na prosilčev položaj ter ustvarjajo utemeljen strah pred preganjanjem ali utemeljeno tveganje resne škode. Ti dogodki se lahko nanašajo na pomembno spremembo v okoliščinah v izvorni državi, vključno s krepitvijo predhodno prisotnih dejavnikov od odhoda prosilca iz izvorne države. Vendar ni pogoj, da ti dogodki potekajo v izvorni državi. Dejanja tretjih subjektov lahko prav tako vplivajo na individualen položaj prosilca.
--	--

<i>Utemeljen strah pred preganjanjem ali utemeljeno tveganje resne škode lahko temeljita na dejavnostih, pri katerih je sodeloval prosilec, odkar je zapustil izvorno državo, zlasti kadar se ugotovi, da te dejavnosti predstavljajo izraz in nadaljevanje prepričanj ali usmeritev, ki jih je prosilec zagovarjal že v izvorni državi.</i>	<p>Pri obravnavanju položajev „sur place“, povezanih z dejanji prosilca, morajo uradne osebe, ki vodijo postopek, oceniti, ali se subjekti preganjanja zavedajo prosilčevih prepričanj ali dejavnosti in so jim nenaklonjeni, na podlagi česar bi imel prosilec utemeljen strah pred preganjanjem ali bi se soočil z utemeljenim tveganjem resne škode.</p> <p>Glede „izražanja in nadaljevanja s prepričanji ali usmeritvami, ki jih je prosilec zagovarjal že v izvorni državi“, ni treba, da so bile predhodno izražene v izvorni državi. Vendar bi to jasno pomagalo pri utemeljitvi, da so bila prepričanja ali usmeritve predhodno prisotne.</p>
--	--

Brez poseganja v Ženevsko konvencijo lahko države članice določijo, da se prosilcu, ki vloži ponovno prošnjo, načeloma ne prizna status begunca, če tveganje preganjanja temelji na okoliščinah, ki jih je prosilec ustvaril po lastni odločitvi po odhodu iz izvorne države (člen 5(3) direktive o pogojih). Cilj uvedbe takšne izjeme je preprečiti zlorabe režima mednarodne zaščite. Vendar je treba opozoriti, da je ocena, ali je strah prosilca utemeljen, vedno usmerjena v prihodnost, in je treba načelo nevračanja vedno upoštevati.

Nacionalna zakonodaja in smernice

--

Subjekti preganjanja ali resne škode [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Ženevska konvencija	Direktiva o pogojih	Nacionalna zakonodaja
Člen 1A(2)	Člen 6	

Subjekti preganjanja ali resne škode so lahko:

država

- Pojem države je treba razumeti široko. Vključuje pravne in dejanske organe ter lahko zajema vse uradne osebe, ki izvajajo vladne funkcije, ne glede na to, ali se nanašajo na sodno, izvršilno ali zakonodajno vejo oblasti, in ne glede na raven, na kateri delujejo.
- Med državne subjekte preganjanja ali resne škode lahko spadajo tudi: osebe ali subjekti, ki so pooblaščen za izvajanje vladnih pooblastil, fizične osebe ali skupine, ki delujejo pod nadzorom ali vodstvom organov ali subjektov, ki so pooblaščen za izvajanje vladnih pooblastil, ali državni subjekti, ki delujejo zunaj obsega svojih pravnih pooblastil.

stranke ali organizacije, ki nadzorujejo državo ali bistveni del njenega ozemlja

- Pri nadzoru ozemlja države ali njenega bistvenega dela bi lahko bile stranke ali organizacije z izvajanjem elementov vladnih pooblastil dejanski državni subjekti, če pravni državni organ ne obstaja.
- Ločnica med strankami ali organizacijami, ki nadzorujejo državo ali bistveni del njenega ozemlja, in nedržavnimi subjekti ni vedno jasna.

nedržavni subjekti

- Ta pojem zajema vse nedržavne subjekte, kot so klani in plemena, uporniške skupine, zločinci, družinski člani itd.

Subjekti preganjanja so ključni element v postopku določanja statusa. Preganjanje ali resna škoda morata vedno upoštevati obliko vedenja specifičnega subjekta.

Zaščita v izvorni državi [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Ženevska konvencija	Direktiva o pogojih	Nacionalna zakonodaja
Člen 1A(2)	Člen 7	

Mednarodna zaščita je drugotnega pomena glede na zaščito, ki je na voljo v izvorni državi. Iz tega razloga je ocena razpoložljivosti zaščite v izvorni državi obvezen korak pri analizi potrebe po mednarodni zaščiti, ki jo je treba izvesti, če je uradna oseba, ki vodi postopek, predhodno ugotovila, da obstaja utemeljeno tveganje preganjanja ali resne škode ob prisilčevem povratku na svoje domače območje v izvorni državi.

Najprej mora uradna oseba, ki vodi postopek, ugotoviti, ali bo zaščita na voljo na domačem območju v izvorni državi. Če prosilcu takšna zaščita ni na voljo, je mogoče proučiti obstoj drugega varnega območja v tej državi.

Razpoložljivost ali nerazpoložljivost zaščite ni nujno povezana z razlogi za preganjanje. Nezmožnost zagotoviti zadostno zaščito kaže na pomanjkanje zaščite. Motivi ali diskriminacijski razlogi subjektov zaščite niso pogoj. Upoštevati je treba, da bi v primerih, kjer je pomanjkanje zaščite namerno, to lahko pomenilo preganjanje ali resno škodo.

Spodnja preglednica prikazuje obvezne elemente, ki jih je treba upoštevati pri oceni razpoložljivosti zaščite pred preganjanjem ali resno škodo:

Zaščita v izvorni državi		
Subjekti zaščite morajo biti zagotoviti zaščito, ki je:
država	pripravljeni	učinkovita
stranke ali organizacije, vključno z mednarodnimi organizacijami, ki nadzorujejo državo ali bistveni del ozemlja države		
	zmožni	trajna
		
		dostopna

Subjekti zaščite [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

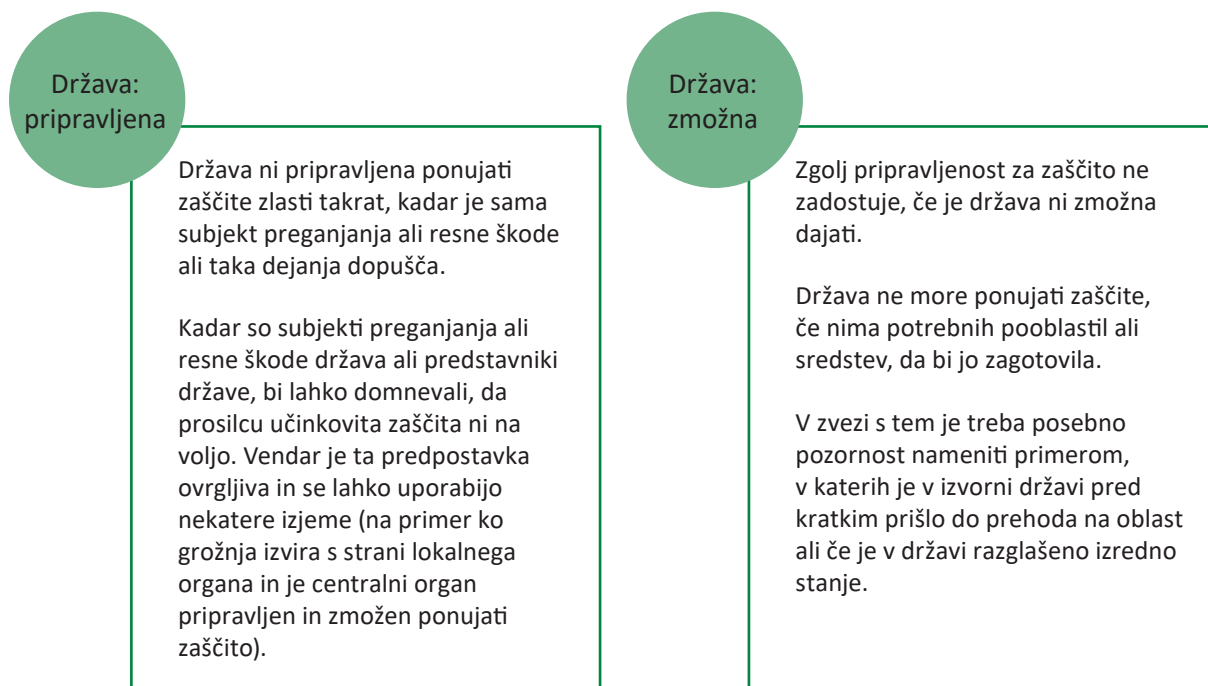
Seznam subjektov zaščite je **izčrpen**.

- **Država**

Država je običajno primarni subjekt zaščite. Vključuje vsak organ, ki izvršuje zakonodajno, izvršilno, sodno ali drugo funkcijo in deluje na kateri koli ravni, bodisi na centralni, zvezni, regionalni, provincialni ali lokalni.

V nekaterih primerih lahko tudi zasebni subjekti prejmejo državne pristojnosti in odgovornost za zagotavljanje zaščite pod nadzorom države. To izvira iz ukrepa, ki ga sprejme država.

Da bi država veljala za subjekt zaščite, mora nadzorovati celotno ozemlje izvorne države ali vsaj bistveni del nje-nega ozemlja. V nekaterih primerih lahko država kot subjekt zaščite prejema podporo od strank in organizacij, vključno z mednarodnimi organizacijami, da izpolni svojo varstveno vlogo; vendar to ne sme posegati v dejstvo, da ima država nadzor nad ozemljem ali njegovim bistvenim delom.

Oba pogoja morata biti izpolnjena. Ne velja, da je prosilcu zagotovljena zaščita, če je država pripravljena, vendar ni zmožna zagotoviti zaščite, ali je zmožna, vendar ni pripravljena zagotoviti zaščite.

Nezmožnost in/ali nepripravljenost države, da zagotovi zaščito, je lahko lastna posameznemu primeru prosilca, ali splošne narave, kar velja tudi za prosilca.

- **Stranke ali organizacije, vključno z mednarodnimi organizacijami**

Stranke in organizacije lahko štejejo za subjekte zaščite, če izpolnjujejo naslednje kumulativne zahteve:

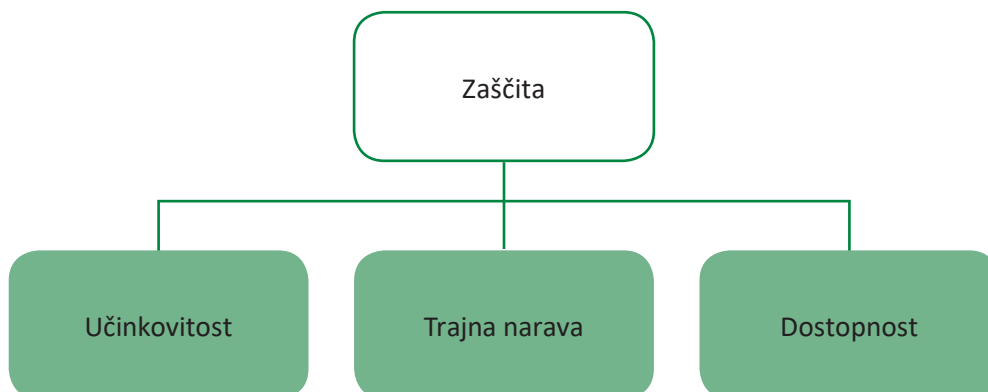

Da je mogoče šteti, da stranke ali organizacije nadzorujejo ozemlje države ali njegov bistven del, je treba zagotoviti, da izvršujejo ustrezne vladne funkcije. To je treba obravnavati skupaj z njihovo dejansko zmožnostjo zagotavljanja zaščite, ki je učinkovita in trajne narave.

Pripravljenost in zmožnost strank in organizacij, da zagotavljajo zaščito, je treba oceniti v skladu z enakimi standardi, kot veljajo za državno zaščito.

Kakovost zaščite

Zaščita v izvorni državi mora izpolnjevati tri kumulativne pogoje.

► Učinkovitost [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Zaščita se načelno zagotovi, kadar subjekti zaščite sprejmejo razumne ukrepe za preprečitev preganjanja ali resne škode, med drugim z vodenjem učinkovitega pravnega sistema za odkrivanje, pregon in kaznovanje dejanj, ki pomenijo preganjanje ali resno škodo, prosilec pa ima dostop do takšne zaščite.

Ocena, ali subjekt zaščite upošteva „**razumne korake**“, je praktično vprašanje in se nanaša na to, kakšne ukrepe je mogoče razumno pričakovati, da se prepreči preganjanje ali resna škoda, ki se je boji prosilec. Kaj velja za razumne korake, je odvisno tudi od resnosti škode, ki se je boji prosilec. Nekaterih ravni grdega ravnanja ni mogoče izključiti, tudi če se izvajajo razumni koraki za preprečevanje preganjanja ali resne škode.

Dejanja preganjanja ali dejanja, ki povzročajo resno škodo, običajno spadajo na področje kazenskega prava zaradi velike resnosti. Zgolj odkrivanje, preganjanje in kaznovanje za dejanja, ki pomenijo preganjanje ali resno škodo, po njihovi izvršitvi ne izpolnjuje pogoja za učinkovito zaščito. Subjekti zaščite morajo upoštevati razumne korake za preprečevanje takšnih škodljivih dejanj in zmanjšanje tveganja, da pride do njih.

Elementi, kot so stanje človekovih pravic, korupcija, zadostnost sredstev, prakse kazenskega pregona, neodvisnost sodstva itd., se lahko upoštevajo pri oceni, ali je mogoče zagotoviti učinkovito zaščito.

► Trajna narava [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Ker je proučitev potrebe po mednarodni zaščiti usmerjena v prihodnost, je ocena, ali je zaščita v izvorni državi trajne narave ali ne, bistvena.

Posebna pozornost je potrebna pri oceni tega elementa v zvezi z zaščito, ki jo zagotavljajo stranke ali organizacije, vključno z mednarodnimi organizacijami, ki nadzorujejo državo ali bistven del ozemlja države, glede na to, da bi bil njihov nadzor običajno začasne narave.

► Dostopnost [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Prosilčev dostop do zaščite v izvorni državi je treba ocenjevati ob upoštevanju pravnih in praktičnih ovir pri zaščiti. Takšne ovire so lahko povezane z osebnim položajem prosilca, diskriminacijo, kulturnimi ovirami, položajem subjekta preganjanja ali resne škode itd.

Kjer je država subjekt preganjanja ali resne škode, je mogoče domnevati, da zaščita ni dostopna. To je povezano z zahtevo po pripravljenosti države.

Za ugotovitev, da zaščita ni razpoložljiva, je treba utemeljiti, da:

- je prosilec neuspešno iskal zaščito pri pristojnih organih v izvorni državi; ali
- prosilec ne bi pridobil zaščite, če bi zanjo zaprosil, kot v primeru, kadar zaščita na splošno ni razpoložljiva ali kadar bi bila prošnja zanjo brez pomena ali celo nevarna.

Dejstvo, da so izčrpana domača sredstva v izvorni državi, pa ni pogoj za uveljavljanje pomanjkanja dostopa do zaščite pred preganjanjem ali resno škodo. Upoštevati je treba osebne okoliščine prosilca, zlasti če je utrpel grdo ravnanje od subjekta zaščite ali subjektu zaščite predhodno ni uspelo zaščititi prosilca pred preganjanjem ali resno škodo.

Notranja zaščita [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Ženevska konvencija	Direktiva o pogojih	Nacionalna zakonodaja
Člen 1A(2)	Člen 8	

Če prosilcu v domačem območju v izvorni državi takšna zaščita ni na voljo, je treba proučiti obstoj drugega varnega območja v tej državi.

Posledično lahko uradna oseba, ki vodi postopek, določi, da prosilec ne potrebuje mednarodne zaščite, če v delu izvorne države prosilec nima utemeljenega strahu pred preganjanjem in zanj ni utemeljenega tveganja, da bi utrpel resno škodo, ali ima tam dostop do zaščite pred preganjanjem in resno škodo.

Uradna oseba, ki vodi postopek, ima dolžnost dokazati, da je na voljo notranja zaščita na določenem območju izvorne države. To območje mora opredeliti uradna oseba, ki vodi postopek.

Da se zagotovi razpoložljivost notranje zaščite v **določenem delu** izvorne države prosilca, morajo biti izpolnjena tri kumulativna merila.

Ta del države je **varen** za prosilca.

Prosilec ima **dostop** do tega dela države.

Od prosilca se lahko **razumno pričakuje, da se bo tam nastanil.**

Ni zahteve, da je prosilec pred iskanjem mednarodne zaščite izčrpal možnosti za pridobitev zaščite v drugem delu izvorne države. Ocena se osredotoča na to, ali je takšna alternativa na voljo v trenutku sprejetja odločitve.

► **Varnost v delu izvorne države** [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Območje je varno za prosilca, ker tam nima utemeljenega strahu pred preganjanjem ali resno škodo ali ker ima na tem delu države dostop do zaščite pred preganjanjem ali resno škodo.

<p>Odsotnost preganjanja ali resne škode</p>	<ul style="list-style-type: none"> Odsotnost začetnega preganjanja ali resne škode, ki je izvirala iz domačega območja: s tega vidika je treba proučiti doseg subjekta preganjanja ali resne škode; <p style="text-align: center;">ter</p> <ul style="list-style-type: none"> ni potencialnih novih oblik preganjanja ali resne škode. <p>Če je država subjekt preganjanja ali resne škode, običajno ni varnega območja v izvorni državi, saj ima država na splošno pristojnost na celotnem ozemlju države.</p>
<p>ali</p>	
<p>Razpoložljivost zaščite pred preganjanjem ali resno škodo</p>	<p>Za zaščito na zadevnem območju morajo biti izpolnjeni isti obvezni elementi, kot so zahtevani za zaščito pred preganjanjem ali resno škodo na domačem območju v izvorni državi (glej podpoglavje „Kakovost zaščite“).</p> <p>Če je država subjekt preganjanja ali resne škode, obstaja domneva, da prosilcu ni na voljo učinkovita zaščita, saj ima država na splošno pristojnost na celotnem ozemlju države.</p> <p>Če država upravičuje ali tolerira preganjanje ali resno škodo, ki so jo povzročili nedržavni subjekti, je treba proučiti vpliv nedržavnih subjektov na območju, ki velja za območje notranje zaščite.</p>

► **Dostop do dela izvorne države** [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Za ugotovitev, da je v izvorni državi prosilca na voljo notranja zaščita, ne zadošča, da uradna oseba, ki vodi postopek, opredeli varen del v državi. Prosilec mora biti zmožen, da varno in zakonito potuje v ta del države in pridobi dostop do njega.

- **Varno potovanje:** Obstaja varna pot, po kateri lahko prosilec dejansko potuje brez nepotrebnih težav, tako da mu je omogočen dostop do varnega območja izvorne države brez resnih tveganj.
- **Zakonito potovanje:** Ni pravnih ovir, ki bi prosilcu preprečevale potovanje v varno območje.
- Če mora prosilec potovati skozi tretjo državo, da bi vstopil v varno območje, zlasti velja, da mora biti zmožen to storiti zakonito.
- **Pridobitev dostopa:** Prosilec ima dostop do varnega območja z dovoljenjem subjekta/subjektov, ki ga nadzoruje/-jo.

► **Razumnost, da se prosilec nastani v delu izvorne države** [\[nazaj na seznam preverjanja\]](#)

Preverjanje razumnosti temelji **na pravicah temelječem pristopu**. Zlasti morajo biti zagotovljene osnovne pravice, med drugim hrana, zatočišče in higiena. Poleg tega je treba nameniti pozornost možnosti osebe, da zagotovi preživetje zase ali za svojo družino, osnovno zdravstveno oskrbo in izobraževanje za otroke.

Pri oceni, ali je za prosilca razumno, da se nastani v tem delu države, je treba upoštevati individualne okoliščine prosilca, kot so starost, spol, zdravstveno stanje, družbeno in izobrazbeno ozadje, družinske in družbene vezi, jezik, spolna identiteta in spolna usmerjenost itd.

Nacionalne smernice

Nepripravljenost izkoristiti zaščito v izvorni državi

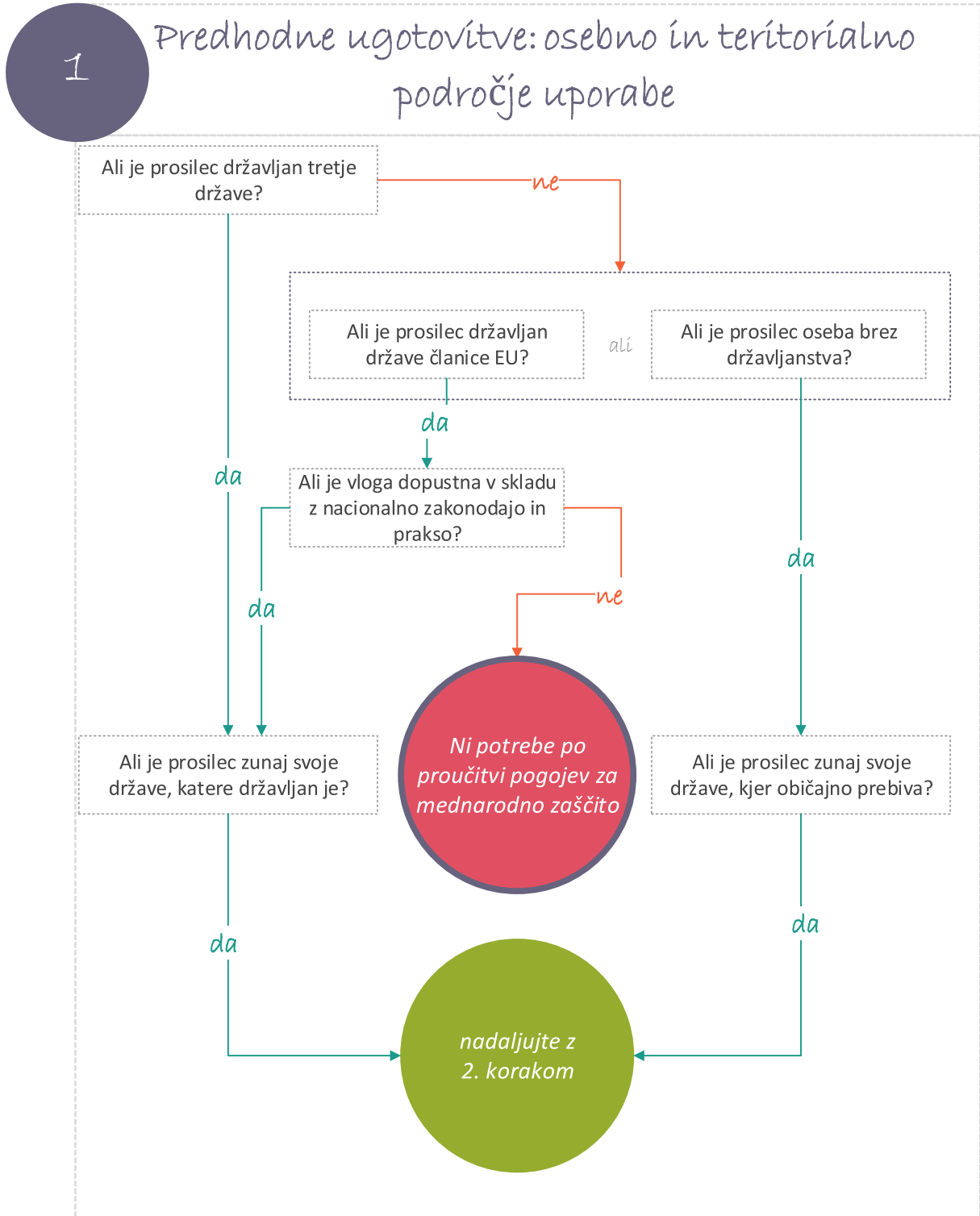
Če je v izvorni državi na voljo zaščita, utegnejo obstajati primeri, v katerih prosilec ni pripravljen izkoristiti takšne zaščite iz utemeljenih razlogov.

Prosilčeva nepripravljenost izkoristiti zaščito v izvorni državi (vključno z zaščito, ki je na voljo v drugem varnem delu izvorne države) mora biti povezana z njegovim strahom pred preganjanjem ali tveganjem resne škode.

Izkušnje s travmatičnimi dogodki in njihove trajne posledice so lahko utemeljeni razlogi za prosilčevo nepripravljenost izkoristiti zaščito v izvorni državi.

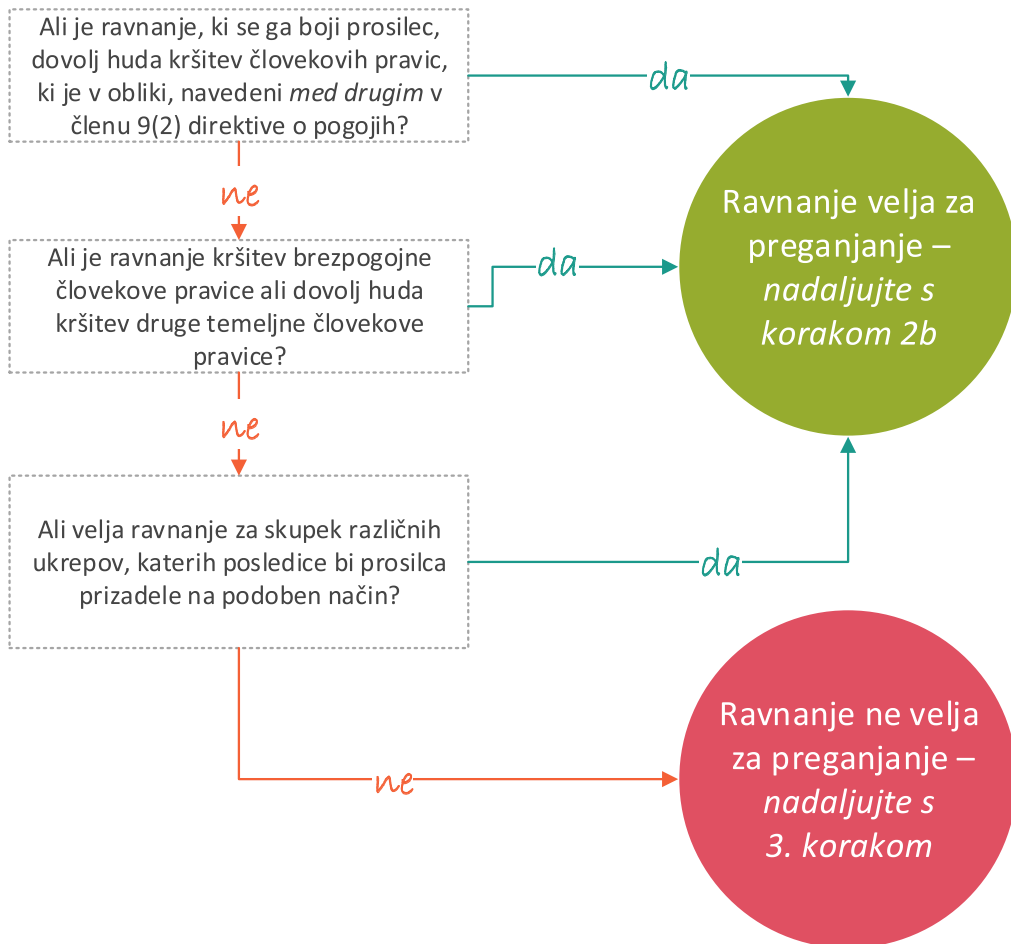
DIAGRAMI

- ▶ *Vizualni vodnik po posameznih stopnjah za uradno osebo, ki vodi postopek, pri obravnavanju individualne prošnje za mednarodno zaščito*

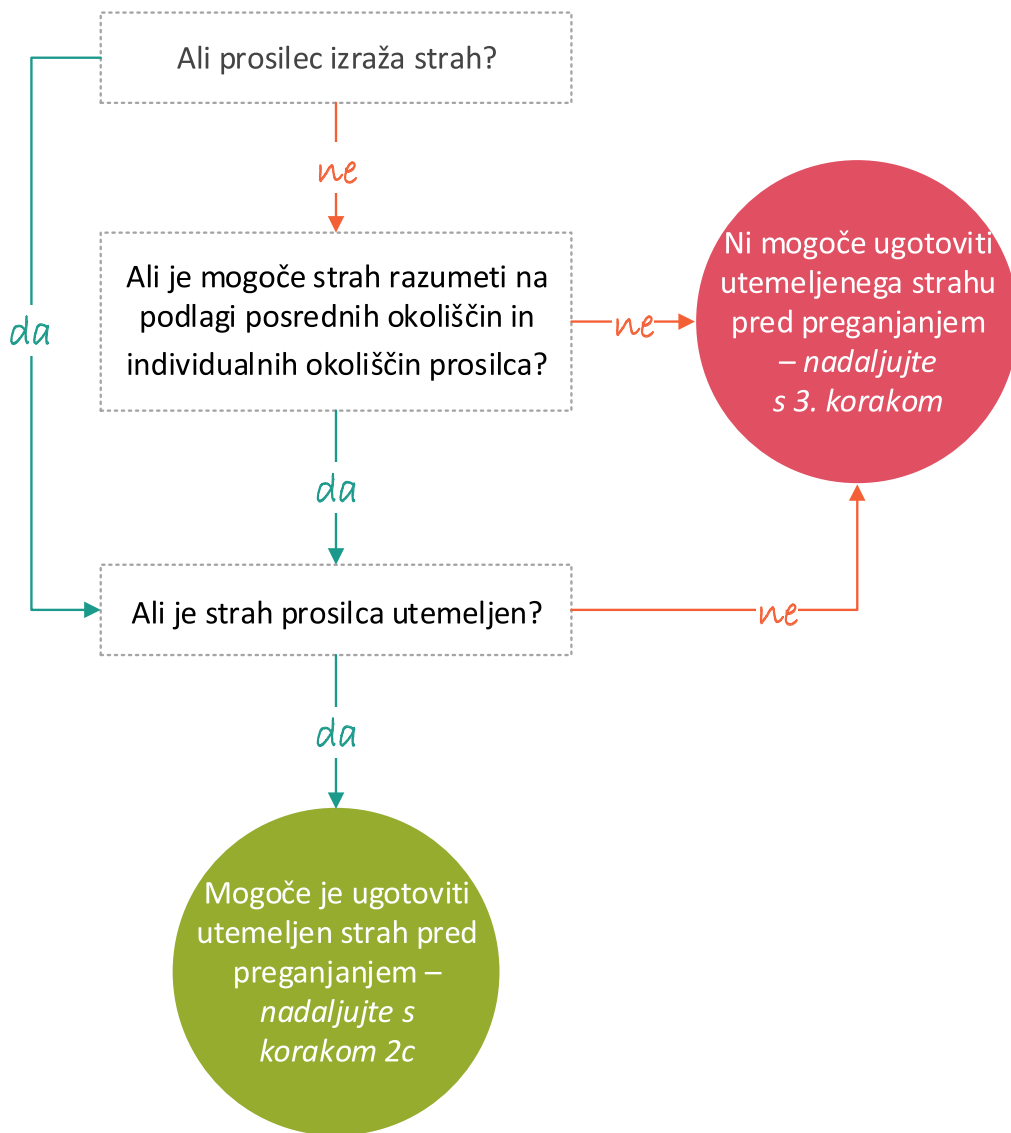
2a

Preganjanje

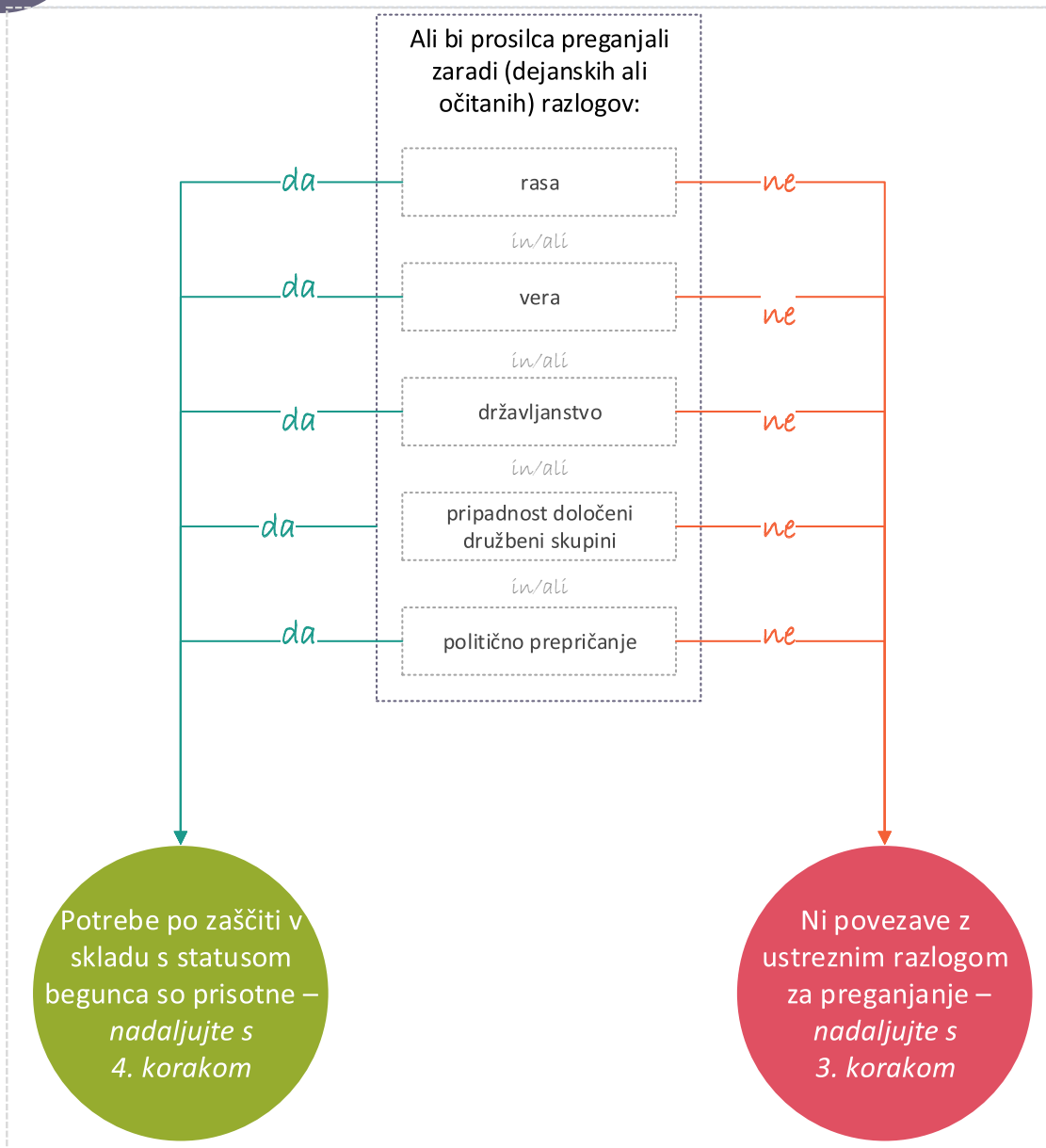
26

Utemeljen strah

20

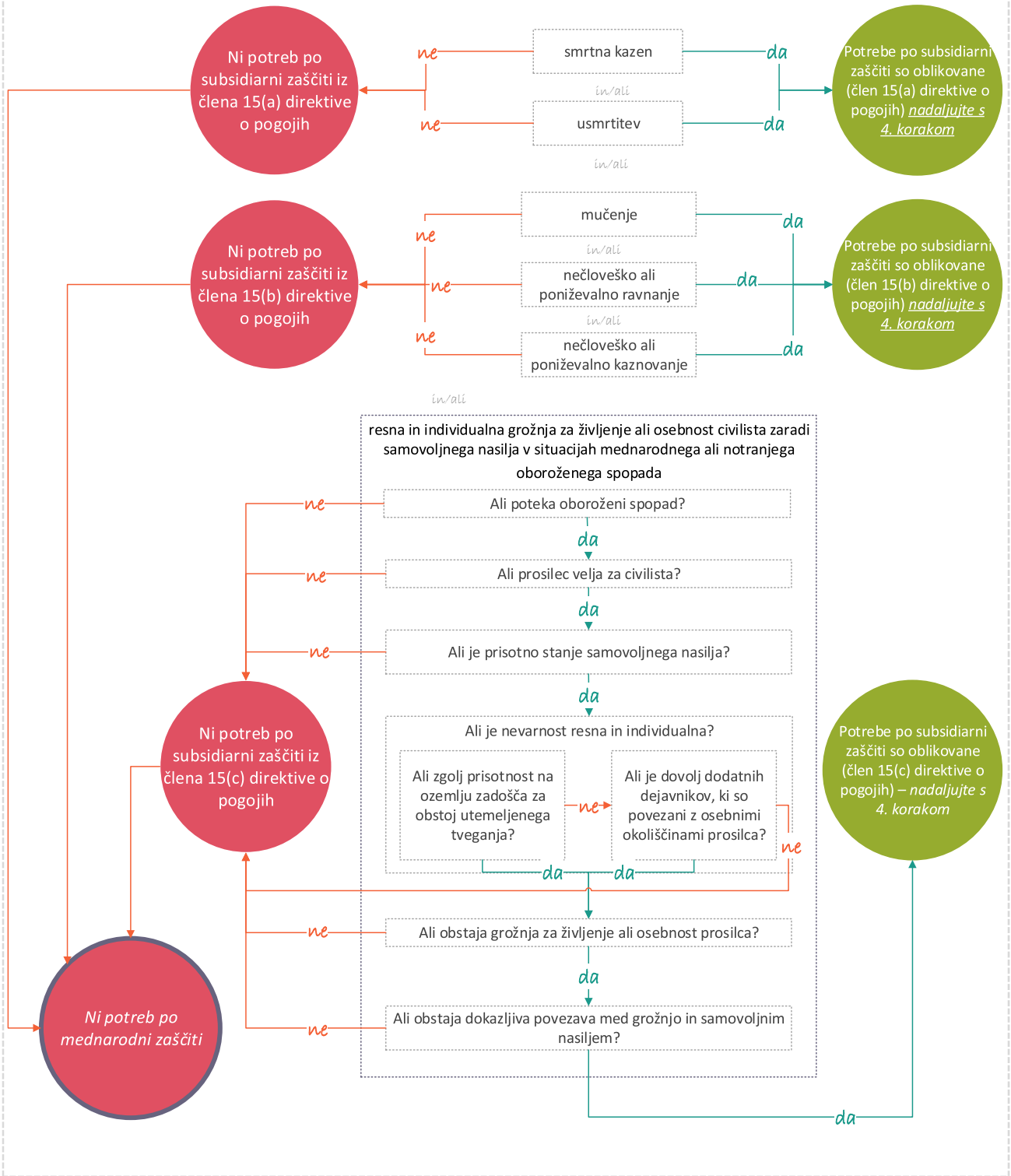
Razlogi za preganjanje

3

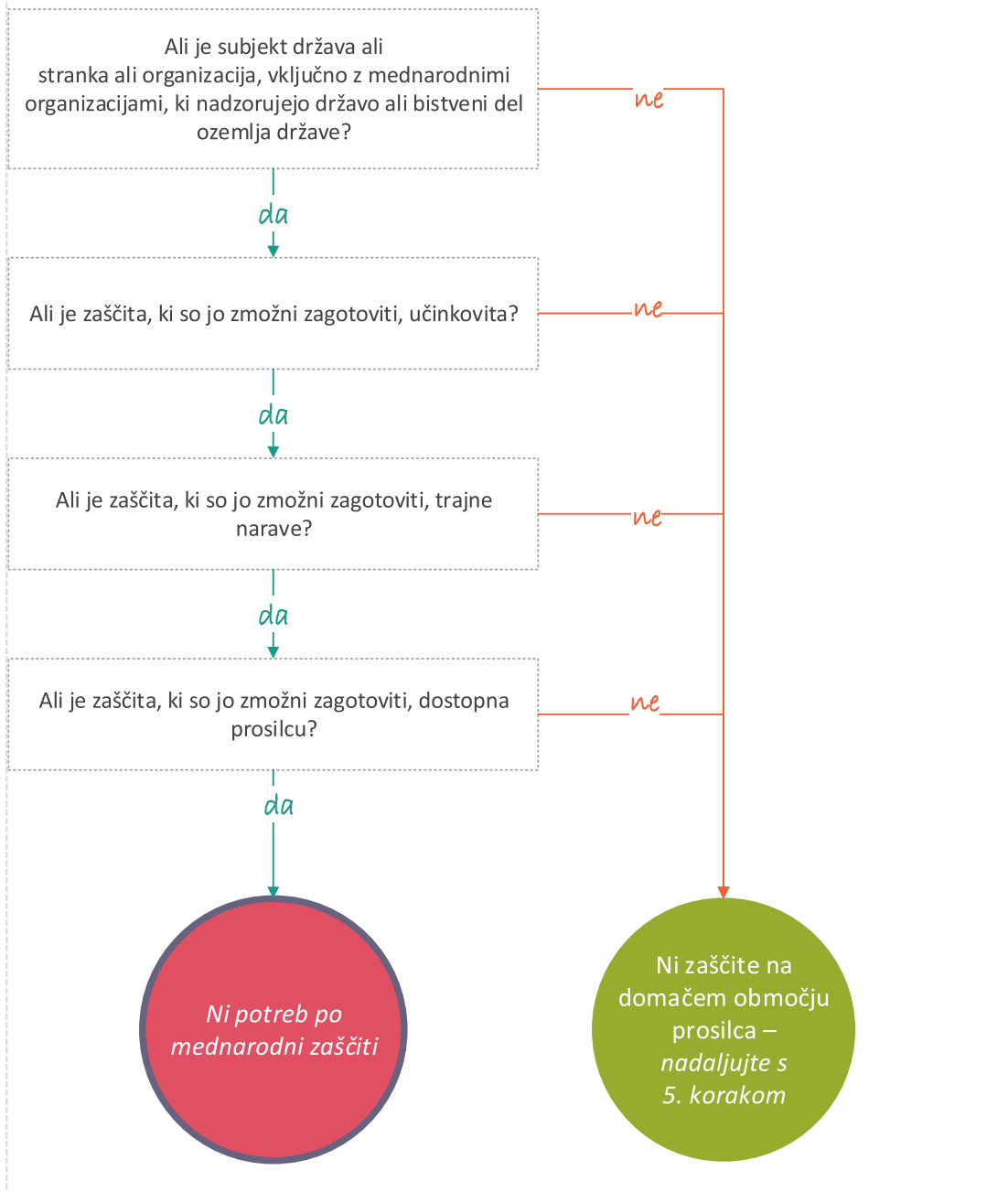
Subsidiarna zaščita

Ali obstaja razumna stopnja verjetnosti, da bi se prosilec soočil s katero od naslednjih vrst resne škode?

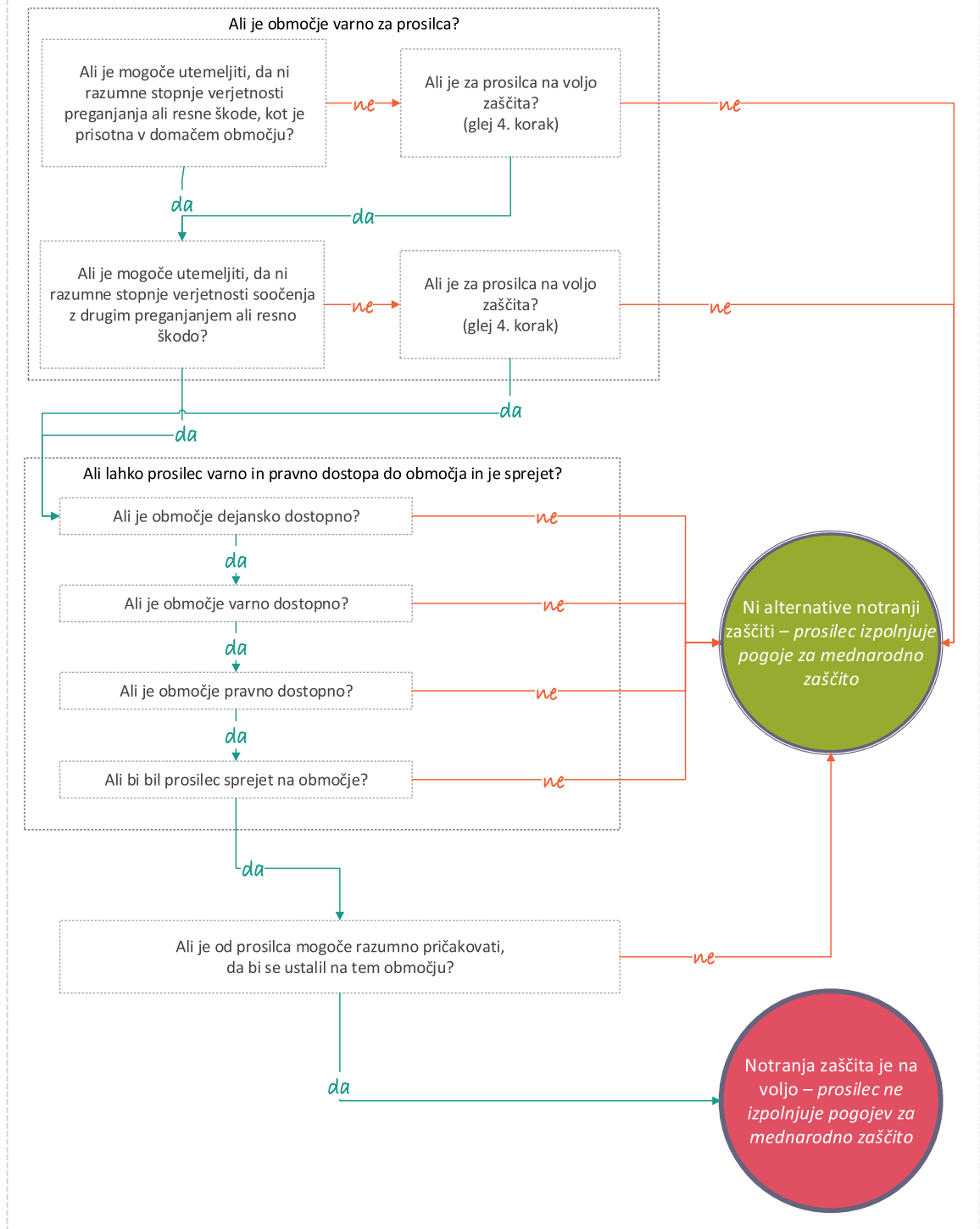
4

Zaščita v izvorni državi

5

Notranja zaščita

BIBLIOGRAFIJA

- ▶ *Sklicevanja na zakonodajo, ustrezno sodno prakso in dodatne vire.*
- ▶ *Uporabite mesta, kamor je mogoče vnesti besedilo, da dodate nacionalno zakonodajo in sodno prakso.*

Koristne povezave

- ✓ **APD** – Direktiva 2013/32/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o skupnih postopkih za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite
- ✓ **SEU** – Sodišče Evropske unije
- ✓ **EKČP** – Evropska konvencija o človekovih pravicah
- ✓ **ESČP** – Evropsko sodišče za človekove pravice
- ✓ **ŽK** – Ženevska konvencija iz leta 1951 in Protokol o statusu beguncev iz leta 1967
- ✓ **ICJ** – Meddržavno sodišče
- ✓ **Direktiva o pogojih** – Direktiva 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite

Drugi viri

Priročnik in smernice UNHCR o postopkih in pogojih za določanje statusa begunca v skladu z Ženevsko konvencijo iz leta 1951 in Protokolom o statusu beguncev iz leta 1967, druge smernice, politični dokumenti in zaključki izvršnega odbora in stalnega odbora UNHCR so na voljo [tukaj](#).

Pravna sklicevanja in zadevna sodna praksa

Ta pregled pravnih virov in sodne prakse ni izčrpano referenčno orodje. Njegov namen je le praktično usmeriti uradno osebo, ki vodi postopek, s sklicevanjem na nekatere najustreznejše določbe in sodno prakso.

Viri v nadaljevanju so urejeni po temah. Kjer je mogoče, so povezave na sodno prakso in dodatne pravne instrumente za lažje sklicevanje.

Splošna načela

Pravna podlaga	Sodna praksa
<p>Člen 1A(2) ŽK</p> <p>Člen 2(d) in (f) direktive o pogojih</p> <p>Člen 4(3) direktive o pogojih</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sodišče Evropske unije, H. N. proti Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ireland, Attorney General, v zadevi C-604/12, sodba z dne 8. maja 2014, ECLI:EU:C:2014:302, točka 35 (primarnost statusa begunca) ✓ Sodišče Evropske unije, M. M. proti Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ireland, Attorney General, v zadevi C-277/11, sodba z dne 22. novembra 2012, ECLI:EU:C:2012:744, točka 64 (stopnje v postopku odločanja)
Nacionalna zakonodaja	Nacionalna sodna praksa

Osebno in teritorialno področje uporabe

Pravna podlaga	Sodna praksa
<p>Protokol k Ženevski konvenciji o statusu beguncev iz leta 1967</p> <p>Člen 2(d) in (f) direktive o pogojih</p> <p>Konvencija o statusu oseb brez državljanstva, UNTS, zv. 360, str. 117, 28. september 1954</p> <p>Protokol (št. 24) o azilu za državljane držav članic Evropske unije</p>	<p>✓ ICJ, <i>Nottebohm Case (Lihtenštajn proti Gvatemali)</i>, sodba z dne 6. aprila 1955, druga faza, poročila ICJ, 1955, str. 23–24. (<i>podelitev državljanstva</i>)</p> <p>✓ Sodišče Evropske unije, <i>X, X proti État belge</i>, zadeva C-638/16 PPU, sodba z dne 7. marca 2017, ECLI:EU:C:2017:173, točki 49 in 51 (<i>teritorialno področje uporabe direktive o pogojih</i>)</p>
Nacionalna zakonodaja	Nacionalna sodna praksa

Status begunca: utemeljen strah pred preganjanjem

Pravna podlaga	Sodna praksa
<p>Člen 1A(2) ŽK</p> <p>Člen 9 direktive o pogojih</p> <p>Člen 4(4) direktive o pogojih</p> <p>Splošna deklaracija človekovih pravic, Generalna skupščina Združenih narodov, Resolucija 217 (III), 10. december 1948</p> <p>Mednarodni pakt o političnih in državljanskih pravicah („ICCPR“), UNTS, zv. 999, str. 171, 16. december 1966</p> <p>Mednarodna konvencija o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije, UNTS, zv. 660, str. 195, 7. marec 1966</p> <p>Konvencija o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk, UNTS, zv. 1249, str. 13, 18. december 1979</p> <p>Konvencija o otrokovih pravicah, UNTS, zv. 1577, str. 3, 20. november 1989</p>	<p>✓ Sodišče Evropske unije, <i>Andre Lawrence Shepherd proti Bundesrepublik Deutschland</i>, zadeva C-472/13, sodba z dne 26. februarja 2015, ECLI:EU:C:2015:117, točki 25 in 26 (<i>individualna ocena preganjanja</i>), točke 46, 49 in 52–56 (<i>opustitev služenja vojaškega roka</i>)</p> <p>✓ Sodišče Evropske unije, <i>Bundesrepublik Deutschland proti Y in Z</i>, združeni zadevi C-71/11 in C-99/11, sodba z dne 5. septembra 2012, veliki senat, ECLI:EU:C:2012:518, točka 57, točke 60–67 (<i>resnost kršitve pravice do verske svobode</i>), točka 72 (<i>zadostna resnost, da šteje za preganjanje</i>), točke 78–80 (<i>utemeljenost</i>)</p> <p>✓ Sodišče Evropske unije, <i>Minister voor Immigratie en Asiel proti X in Y in Z proti Minister voor Immigratie en Asiel</i>, združene zadeve od C-199/12 do C-201/12, sodba z dne 7. novembra 2013, ECLI:EU:C:2013:720, točke 53–61 (<i>zadostna resnost, da šteje za preganjanje, kaznivost homoseksualnih dejanj</i>), točki 63 in 64 (<i>preteklo preganjanje</i>), točke 73–76 (<i>utemeljenost</i>)</p>

Pravna podlaga	Sodna praksa
<p>Izbirni protokol h Konvenciji o otrokovih pravicah glede udeležbe otrok v oboroženih spopadih, 25. maj 2000</p> <p>Izbirni protokol h Konvenciji o otrokovih pravicah glede prodaje otrok, otroške prostitucije in otroške pornografije, 25. maj 2000</p> <p>Konvencija o pravicah invalidov, UNTS, zv. 2515, str. 3, 13. december 2006</p> <p>Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah iz leta 1966 („ICESCR“), UNTS, zv. 993, str. 3, 16. december 1966</p> <p>Evropska socialna listina iz leta 1961, ETS, št. 35, 18. oktober 1961, in revidirana Evropska socialna listina, ETS, št. 163, 3. maj 1996</p>	
Nacionalna zakonodaja	Nacionalna sodna praksa

Razlogi za preganjanje: rasa

Pravna podlaga	Sodna praksa
<p>Člen 1A(2) ŽK</p> <p>Člen 10(1)(a) direktive o pogojih</p> <p>Mednarodna konvencija o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije, UNTS, zv. 660, str. 195, 7. marec 1966</p>	<p>✓ ESČP, <i>Khamrakulov proti Rusiji</i>, vloga št. 68894/13, 16. april 2015, točki 66 in 67 (preganjanje zaradi etnične pripadnosti)</p> <p>✓ ESČP, <i>A.A. proti Franciji</i>, vloga št. 18039/11, 15. april 2015, točka 58 (preganjanje zaradi etnične pripadnosti)</p> <p>✓ ESČP, <i>A.F. proti Franciji</i>, vloga št. 80086/13, sodba z dne 15. aprila 2015, točke 50–52 (preganjanje zaradi etnične pripadnosti)</p> <p>✓ ESČP, <i>S.H. proti Združenemu kraljestvu</i>, vloga št. 19956/06, sodba z dne 15. junija 2010, točka 70 (rasna diskriminacija)</p> <p>✓ ESČP, <i>Salah Sheekh proti Nizozemski</i>, vloga št. 1948/04, sodba z dne 11. januarja 2007, točka 148 (etnična manjšina)</p> <p>✓ ESČP, <i>Ciper proti Turčiji</i>, vloga št. 25781/94, sodba z dne 10. maja 2001, veliki senat, točka 306 (rasna diskriminacija)</p>
Nacionalna zakonodaja	Nacionalna sodna praksa

Razlogi za preganjanje: vera

Pravna podlaga	Sodna praksa
<p>Člen 1A(2) ŽK</p> <p>Člen 10(b) direktive o pogojih</p>	<p>✓ Sodišče Evropske unije, <i>Bundesrepublik Deutschland proti Y in Z</i>, združeni zadevi C-71/11 in C-99/11, sodba z dne 5. septembra 2012, veliki senat, ECLI:E-U:C:2012:518, točka 80 (<i>od prosilca ni mogoče pričakovati, da se vzdrži verskih praks</i>)</p> <p>✓ ESČP, <i>F.G. proti Švedski</i>, vloga št. 43611/11, sodba z dne 23. marca 2016, točki 123 in 124 (<i>versko spreobrnjenje</i>)</p> <p>✓ ESČP, <i>M.K.N. proti Švedski</i>, vloga št. 72413/10, sodba z dne 27. junija 2013, točke 32–44 (<i>verska pripadnost</i>)</p>
Nacionalna zakonodaja	Nacionalna sodna praksa

Razlogi za preganjanje: narodnost

Pravna podlaga	Sodna praksa
<p>Člen 1A(2) ŽK</p> <p>Člen 10(c) direktive o pogojih</p>	
Nacionalna zakonodaja	Nacionalna sodna praksa

Razlogi za preganjanje: pripadnost določeni družbeni skupini

Pravna podlaga	Sodna praksa
<p>Člen 1A(2) ŽK</p> <p>Člen 10(d) direktive o pogojih</p> <p>Člen 30 direktive o pogojih</p>	<p>✓ Sodišče Evropske unije, <i>Minister voor Immigratie en Asiel proti X in Y in Z proti Minister voor Immigratie en Asiel</i>, združene zadeve od C-199/12 do C-201/12, sodba z dne 7. novembra 2013, ECLI:EU:C:2013:720, točke 45–49 (<i>opredelitev določene družbene skupine</i>), točke 53–61 (<i>kaznivost homoseksualnih dejanj</i>), točke 70–76 (<i>od prosilca ni mogoče pričakovati, da skriva homoseksualnost ali s pridržkom izraža svojo spolno usmerjenost</i>)</p>
Nacionalna zakonodaja	Nacionalna sodna praksa

Razlogi za preganjanje: politično prepričanje

Pravna podlaga	
Člen 1A(2) ŽK	
Člen 10(d) direktive o pogojih	
Nacionalna zakonodaja	Nacionalna sodna praksa

Povezava (zaradi)

Pravna podlaga	
Člen 1A(2) ŽK	
Člen 9(3) direktive o pogojih	
Nacionalna zakonodaja	Nacionalna sodna praksa

Subsidiarna zaščita: utemeljeno tveganje resne škode

Pravna podlaga	Sodna praksa
Člen 2(f) direktive o pogojih	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sodišče Evropske unije, <i>Meki Elgafaji in Noor Elgafaji proti Staatssecretaris van Justitie</i>, zadeva C-465/07, sodba z dne 17. februarja 2009, ECLI:EU:C:2009:94, točka 40 (pretekle resne škode) ✓ ESČP, <i>F.G. proti Švedski</i>, vloga št. 43611/11, sodba z dne 23. marca 2016, točka 115 (ocena utemeljenega tveganja) ✓ ESČP, <i>Auad proti Bolgariji</i>, vloga št. 46390/10, sodba z dne 11. oktobra 2011, točka 99(c) (ocena utemeljenega tveganja) ✓ ESČP, <i>Saadi proti Italiji</i>, vloga št. 37201/06, sodba z dne 28. februarja 2008, točka 130 (ocena utemeljenega tveganja), točka 140 (dokazni standard) ✓ ESČP, <i>Vilvarajah in drugi proti Združenemu kraljestvu</i>, 45/1990/236/302–306, sodba z dne 26. septembra 1991, točka 111 (dokazni standard)
Nacionalna zakonodaja	Nacionalna sodna praksa

Subsidiarna zaščita: smrtna kazen ali usmrtitev

Pravna podlaga	Sodna praksa
<p>Člen 15(a) direktive o pogojih</p> <p>Člen 2 EKČP</p> <p>Protokol št. 6 h Konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki zadeva odpravo smrtne kazni</p> <p>Protokol št. 13 h Konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin glede odprave smrtne kazni v vseh okoliščinah</p>	<p>✓ ESČP, <i>Al-Saadoon in Mufdhi proti Združenemu kraljestvu</i>, vloga št. 61498/08, sodba z dne 2. marca 2010, točka 115 (<i>smrtna kazen</i>)</p> <p>✓ ESČP, <i>Ilascu in drugi proti Moldaviji in Rusiji</i>, vloga št. 48787/99, sodba z dne 8. julija 2004, točke 429–433 (<i>smrtna kazen</i>)</p> <p>✓ ESČP, <i>Soering proti Združenemu kraljestvu</i>, 1/1989/161/217, 7. julij 1989, točka 111 (<i>smrtna kazen</i>)</p>
Nacionalna zakonodaja	Nacionalna sodna praksa

Subsidiarna zaščita: mučenje ali nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje

Pravna podlaga	Sodna praksa
<p>Člen 15(b) direktive o pogojih</p> <p>Člen 3 EKČP</p> <p>Konvencija proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju, UNTS, zv. 1465, str. 85, 10. december 1984</p>	<p>✓ Sodišče Evropske unije, <i>Mohamed M'Bodj proti État belge</i>, zadeva C-542/13, sodba z dne 18. decembra 2014, veliki senat, točke 40, 41 in 50 (<i>nerazpoložljivost ustrezne zdravstvene oskrbe</i>)</p> <p>✓ Sodišče Evropske unije, <i>Meki Elgafaji in Noor Elgafaji proti Staatssecretaris van Justitie</i>, zadeva C-465/07, sodba z dne 17. februarja 2009, ECLI:EU:C:2009:94, točka 28 (<i>pomen sodne prakse ESČP pri opredeljevanju obsega člena 15(b) direktive o pogojih</i>)</p> <p>✓ ESČP, <i>Paposhvili proti Švedski</i>, vloga št. 41738/10, sodba z dne 13. decembra 2016, točke 181–193 (<i>nerazpoložljivost ustrezne zdravstvene oskrbe</i>)</p> <p>✓ ESČP, <i>Trabelsi proti Belgiji</i>, vloga št. 140/10, 4. september 2014, točke 113–115 (<i>dosmrtni zapor</i>)</p> <p>✓ ESČP, <i>M.S.S. proti Belgiji in Grčiji</i>, vloga št. 30696/09, sodba z dne 21. januarja 2011, veliki senat, točka 220 (<i>opredelitev „nehumanega“ in „poniževalnega“</i>)</p> <p>✓ ESČP, <i>Gäfgen proti Nemčiji</i>, vloga št. 22978/05, sodba z dne 1. junija 2010, veliki senat, točka 108 (<i>prag resnosti, da dejanje šteje za mučenje</i>)</p> <p>✓ ESČP, <i>Kalašnikov proti Rusiji</i>, vloga št. 47095/99, sodba z dne 15. julija 2002, točka 95 (<i>poniževalno ravnanje</i>)</p> <p>✓ ESČP, <i>Selmouni proti Franciji</i>, vloga št. 25803/94, sodba z dne 28. julija 1999, veliki senat, točke 99–101 (<i>opredelitev mučenja</i>)</p> <p>✓ ESČP, <i>Tyrer proti Združenemu kraljestvu</i>, vloga št. 5856/72, sodba z dne 15. marca 1978, točka 30 (<i>poniževalno ravnanje</i>)</p> <p>✓ ESČP, <i>Irska proti Združenemu kraljestvu</i>, vloga št. 5310/71, sodba z dne 18. januarja 1978, točka 167 (<i>razlikovanje med mučenjem in nečloveškim ali poniževalnim ravnanjem ali kaznovanjem</i>)</p>
Nacionalna zakonodaja	Nacionalna sodna praksa

Subsidiarna zaščita: resna in individualna grožnja za življenje ali osebnost civilista zaradi samovoljnega nasilja v situacijah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada

Pravna podlaga	Sodna praksa
Člen 15(c) direktive o pogojih	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sodišče Evropske unije, <i>Aboubacar Diakité proti Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides</i>, zadeva C-285/12, sodba z dne 30. januarja 2014, točka 35 (oboroženi spopad) ✓ Sodišče Evropske unije, <i>Meki Elgafaji in Noor Elgafaji proti Staatssecretaris van Justitie</i>, zadeva C-465/07, sodba z dne 17. februarja 2009, ECLI:EU:C:2009:94, točki 32 in 33 (resna in individualna grožnja), točki 34 in 35 (samovoljno nasilje), točka 39 (test „drzne lestvice“) ✓ ESČP, <i>K.A.B. proti Švedski</i>, vloga št. 886/11, sodba z dne 5. septembra 2013, točke 75–77 (samovoljno nasilje) ✓ ESČP, <i>Sufi in Elmi proti Združenemu kraljestvu</i>, vlogi št. 8319/07 in 11449/07, sodba z dne 28. novembra 2011, točka 241 (samovoljno nasilje)
Nacionalna zakonodaja	Nacionalna sodna praksa

Potreba po mednarodni zaščiti, ki se pojavi na kraju samem („sur place“)

Pravna podlaga	Sodna praksa
Člen 5 direktive o pogojih	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ESČP, <i>F.G. proti Švedski</i>, vloga št. 43611/11, sodba z dne 23. marca 2016, točke 123, 124 in 144–158 (dejavnosti v državi azila – ocena tveganja) ✓ ESČP, <i>H.S. in drugi proti Cipru</i>, vloga št. 41753/10 in drugih 13 vlog, sodba z dne 21. julija 2015, točka 277 (identifikacija, ki jo izvedejo organi) ✓ ESČP, <i>A.A. proti Švici</i>, vloga št. 58802/12, sodba z dne 7. januarja 2014, točke 38–43 (raven dejavnosti in identifikacija, ki jo izvedejo organi) ✓ ESČP, <i>S.F. proti Švedski</i>, vloga št. 52077/10, sodba z dne 15. maja 2012, točke 68–71 (raven političnih dejavnosti)
Nacionalna zakonodaja	Nacionalna sodna praksa

Subjekti preganjanja ali resne škode

Pravna podlaga	Sodna praksa
Člen 6 direktive o pogojih	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sodišče Evropske unije, <i>Mohamed M’Bodj proti État belge</i>, zadeva C-542/13, sodba z dne 18. decembra 2014, veliki senat, točka 35 (subjekt preganjanja kot nujni pogoj) ✓ ESČP, <i>Tatar proti Švici</i>, vloga št. 65692/12, Svet Evrope: Evropsko sodišče za človekove pravice, 14. april 2015, točka 41 (nedržavni subjekti) ✓ ESČP, <i>Sufi in Elmi proti Združenemu kraljestvu</i>, vlogi št. 8319/07 in 11449/07, sodba z dne 28. novembra 2011, točki 281 in 282 (subjekt preganjanja kot nujni pogoj)
Nacionalna zakonodaja	Nacionalna sodna praksa

Subjekti zaščite in kakovost zaščite

Pravna podlaga	Sodna praksa
Člen 1A(2) ŽK Člen 7 direktive o pogojih	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sodišče Evropske unije, <i>Aydin Salahadin Abdulla in drugi proti Bundesrepublik Deutschland</i>, združene zadeve C-175/08, C-176/08, C-178/08 in C-179/08, sodba z dne 2. marca 2010, točke 67–76 (učinkovitost, trajnost in dostopnost zaščite, subjekti zaščite) ✓ ESČP, <i>K.A.B. proti Švedski</i>, vloga št. 886/11, sodba z dne 5. septembra 2013, točki 69 in 87 (subjekti zaščite) ✓ ESČP, <i>Salah Sheekh proti Nizozemski</i>, vloga št. 1948/04, sodba z dne 11. januarja 2007, točki 147 in 148 (dostopnost zaščite) ✓ ESČP, <i>N. proti Finski</i>, vloga št. 38885/02, sodba z dne 26. julija 2005, točki 163 in 164 (subjekti zaščite) ✓ ESČP, <i>Osman proti Združenemu kraljestvu</i>, vloga št. 23452/94, sodba z dne 28. oktobra 1998, točki 115 in 116 (učinkovitost zaščite)
Nacionalna zakonodaja	Nacionalna sodna praksa

Notranja zaščita

Pravna podlaga	Sodna praksa
Člen 8 direktive o pogojih	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ESČP, <i>A.A.M. proti Švedski</i>, vloga št. 68519/10, sodba z dne 3. aprila 2014, točke 66–75 (varnost v delu izvirne države) ✓ ESČP, <i>K.A.B. proti Švedski</i>, vloga št. 886/11, sodba z dne 5. septembra 2013, točke 80–85 (dostopnost do dela izvirne države, razumnost nastanitve) ✓ ESČP, <i>D.N.M. proti Švedski</i>, vloga št. 28379/11, sodba z dne 27. junija 2013, točke 57–59 (varnost v delu izvirne države, razumnost nastanitve) ✓ ESČP, <i>S.A. proti Švedski</i>, vloga št. 66523/10, sodba z dne 27. junija 2013, točke 56–58 (varnost v delu izvirne države) ✓ ESČP, <i>M.Y.H. in drugi proti Švedski</i>, vloga št. 50859/10, sodba z dne 27. junija 2013, točke 68–73 (razumnost nastanitve) ✓ ESČP, <i>Sufi in Elmi proti Združenemu kraljestvu</i>, vlogi št. 8319/07 in 11449/07, sodba z dne 28. novembra 2011, točke 249, 265–296 (dostopnost do dela izvirne države, razumnost nastanitve) ✓ ESČP, <i>Salah Sheekh proti Nizozemski</i>, vloga št. 1948/04, sodba z dne 11. januarja 2007, točke 140–148 (zaščita klana, individualne okoliščine) ✓ ESČP, <i>M.K.N. proti Švedski</i>, vloga št. 72413/10, sodba z dne 27. junija 2013, točke 35–44 (verska pripadnost, individualne okoliščine)
Nacionalna zakonodaja	Nacionalna sodna praksa

Stik z EU

Osebno

Po vsej Evropski uniji je na stotine informacijskih točk Europe Direct. Naslov najbližje lahko najdete na spletni strani: https://europa.eu/european-union/contact_sl.

Po telefonu ali elektronski pošti

Europe Direct je služba, ki odgovarja na vaša vprašanja o Evropski uniji. Nanjo se lahko obrnete:

- s klicem na brezplačno telefonsko številko: 00 800 6 7 8 9 10 11 (nekateri ponudniki lahko klic zaračunajo),
- s klicem na navadno telefonsko številko: +32 22999696 ali
- po elektronski pošti s spletne strani: https://europa.eu/european-union/contact_sl.

Iskanje informacij o EU

Na spletu

Informacije o Evropski uniji v vseh uradnih jezikih EU so na voljo na spletišču Europa: https://europa.eu/european-union/index_sl.

Publikacije EU

Brezplačne in plačljive publikacije EU lahko prenesete s <http://publications.europa.eu/sl/publications> ali jih tam naročite. Za več izvodov brezplačnih publikacij se obrnite na Europe Direct ali najbližjo informacijsko točko (https://europa.eu/european-union/contact_sl).

Zakonodaja EU in drugi dokumenti

Do pravnih informacij EU, vključno z vso zakonodajo EU od leta 1952 v vseh uradnih jezikovnih različicah, lahko dostopate na spletišču EUR-Lex: <http://eur-lex.europa.eu>.

Odprti podatki EU

Do podatkovnih zbirk EU lahko dostopate na portalu odprtih podatkov EU (<http://data.europa.eu/euodp/sl>). Podatke lahko brezplačno prenesete in uporabite tudi v komercialne namene.

Urad za publikacije
Evropske unije